

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Fra
Vallekilde Folkehøjskole

92

Udgivet af Selevforeningen

1985

VALLEKILDE HØJSKOLE

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN 1985

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

FRA VALLEKILDE
FOLKEHØJSKOLE

92

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN
1985

Grete Killemoser

Når jeg tænker tilbage på de år, jeg har kendt Grete, mindes jeg de samtaler, vi fik, når vi skulle have ordnet et og andet for elevforeningen. Det slog aldrig fejl, at vi fik en længere drøftelse af et aktuelt spørgsmål af politisk eller social art. Grete var til sine sidste år optaget af og fulgte med i alt, hvad der rørte sig i den offentlige debat og havde sine meninger derom, og hun var ikke bange for at give udtryk for dem.

Jeg har jo ikke kendt Grete i så mange år, men har ladet mig fortælle, at hun hele sit liv har stået fast på sine meninger. Hun har siddet i sognerådet valgt for de radikale, og det har sikkert givet anledning til diskussioner i hjemmet, idet hendes mand Kristian Killemoser var venstremand - og på den tid var venstrefolk og radikale ikke så enige, som det synes i dag. - Det var ellers ikke i den store offentlighed, Grete brød sig om at færdes. Hendes virke var i de små sammenhænge, på græsrodsp-lan, hun var ikke interesseret i at blive fremhævet eller sat på en piedestal.

Det var gennem sin mand, der - som bekendt af de fleste af årsskriftets læsere - var gymnastiklærer på Vallekilde højskole fra midt i 20'erne til midt i 50'erne, at Grete fik sin gang på Vallekilde højskole og hendes hjem blev, som så mange andre højskolehjem gennem tiderne her i Vallekilde, et samlingssted. I en årrække var der her åbent hus hver tirsdag, hvor de, der arbejdede på eller var tilknyttet højskolen, mødtes.

I en periode passede Grete skolens bibliotek, og det var gennem dette arbejde, mange elever fik lært Grete at kende. Hun gik levende op i arbejdet med bøger og diskuterede og rådgav meget gerne lånerne. Hendes interesse for bøger - og

for at skaffe folk mulighed for at få noget at læse i - gav sig allerede udslag i 30'erne, hvor hun var med til at stifte en biblioteksforening i Vallekilde, som fik stablet en bogsamling på benene og skaffede bøger fra Holbæk bibliotek til udlån. Det arbejde passede Grete vederlagsfrit i mange år under trange - og kolde - forhold på loftet over præstegårdsforpagterboligen i Gl. Vallekilde. Senere flyttede samlingen ned i den gamle skole - også i Vallekilde. I den periode havde Vallekilde biblioteksforening det største udlån af bøger pr. medlem i Danmark, og det var i høj grad Gretes fortjeneste. Først da der blev oprettet en afdeling af kommunebiblioteket i Hørve, kom Grete på lønningslisten, og hun fortsatte arbejdet her lige til sine sidste år, hvor hun på grund af svigtende syn måtte holde op.

Det samme forhold gjorde sig gældende i forhold til arbejdet i elevforeningen. I 1981 måtte Grete opgive at klare det længere, men da var hun også blevet over 80 år og havde passet regnskaber og medlemskartotek for foreningen siden 1954, altså i næsten 30 år. Grete var fantastisk afholdt af de, der gennem tiden har lært hende at kende gennem dette arbejde. Jeg tror godt, at man kan sige, at Grete har været et samlingspunkt for elevforeningen, ligesom hun var det for biblioteksforeningen i sin tid.

Af de ældre naboer i Vallekilde huskes Grete som en kone med mange jern i ilden, og som samtidig havde tid til sine medmennesker. Hun var legendarisk på cykel i koldt vejr med bare ben, og hun tog hver morgen sit kolde brusebad.

Som ung tog hun dagligt, om sommeren, sine 3 børn med på cyklen og cyklede til Havnsø strand, hvor de - for sundhedens skyld - fik lov at boltre sig i vandet og på stranden, nøgne, til stor forargelse for befolkningen, men det tog Grete sig ikke af.

Grete havde nok at se til, men havde alligevel overskud til at tænke på og til at gøre noget for andre.

Hun var en stor idealist.

Ingrid Fugl

Ved Grete Killemosé's begravelse Langfredag 1985

Der er noget selvmodsigende i, at vi skal tage afsked med Grete på en Langfredag, for Grete hørte til den del af menneskeheden, vi forbinder med fest og glæde og mindst af alt med langfredags mørke. Stod det til hende, som vi kendte hende i hendes velmagtsperiode, så burde denne begravelsesdag være en festdag. Et frodigt liv var leget til ende. »Påskén og opstandelsen er nær! Hvorfor ikke glæde sig«, kunne Grete have sagt mellem to sug af cerutten.

Men virkeligheden blev jo en anden. Hendes sidste tid fik en smertelig karakter, som ingen af os ville have forestillet os. Og det skyldes den enkle omstændighed, at vi ikke råder over liv og død. Trods ihærdige forsøg.

Men vi som er samlet for at tage afsked med Grete, vil uvilkårligt tænke på hende, som den stærke Grete, den frodige Grete og den meget velbegavede Grete. Jeg skal ikke her remse talrige gøremål op; den slags hører til i andre sammenhænge, men dog alligevel hæfte mig ved, at hun nok er den ældste veninde jeg selv har haft i Vallekilde. Og det vil min tale præges af.

Jeg mødte hende første gang, da jeg som ung lærer ankom til Vallekilde højskole i 1954. Og det varede ikke længe, før jeg fandt ud af, at dette på mange måder lidt indelukkede sted blev holdt åbent ud mod verden i kraft af Grete. De hellige køer trivedes ikke omkring hende. Man kunne snakke med hende - og hun kunne give en ung lærer frimodighed og glæde i dagligdagen. Jeg syntes dengang, at hun var en ældre dame, men hun har på det tidspunkt været yngre end jeg selv er nu, så den opfattelse er jeg parat til at revidere.

Men når disse personlige bemærkninger er sagt, så er det opgaven at vende sig til evangeliet. Og Grete hører som alle mennesker med i en evangelisk sammenhæng.

Det hænder, at Jesus siger til mennesker: »Gå bort, din tro har frelst dig«. Men det er egentlig påfaldende, at når han siger det til kvinderne, så er det udfarende, kæmpende kvinder han siger det til. Mændene er lidt pjokkede i den sammenhæng, men han tager dem dog til sig. Kvinderne, derimod, beholder værdighed - ikke blot som biologiske løvinder, der beskytter deres afkom, men som begavede væsener, som tager en samtale med ham om vor eksistens. De har et ærinde - og ikke bare en hel eller halv fallit bag sig, men de er som vi alle i nød. Og til dem siger Jesus med Grundtvigs ord: »Når det sker, hvad hjertet vil, som er livets sæde, da er sorg og død ej til, men kun liv og glæde«.

Men dette liv og denne glæde er ikke nogen Ingemann'sk idyl. For Grete kendte til den direkte tale og de stærke ord. På den mest elskelige måde. Og det var fordi sandheden skulle siges og ikke kules ned i vammel venlighed eller vattet omsorg. I den forstand var hun en løvinde, den gang det kostede noget at være det.

Karen Blixen blev af sine afrikanske husmænd kaldt The Lioness, løvinden. Det samme kunne vi husmænd sige om Grete. Hun havde jo også anerne i orden, selv om hun sandt at sige ikke pyntede sig med dem, for Grete vil først og fremmest huskes som den folkelige kvinde, den muntre kvinde og den altid gode veninde. Og det tæller mere.

Men hun var samtidig den ydmyge kvinde, som vidste med sig selv og med os andre, at hvad hjertet vil, som er livets sæde, ikke er egen fortjeneste eller menneskelig formåen.

Der er vi henvist til en kærlighed uden for os selv.

Og vi må finde tilgivelsen samme sted. Tror vi på det, så bliver vort liv på en og samme vis en gave og en opgave - som det var for Grete. Og vi må vel alle erkende - også Grete, at vi har brugt gaven slet og ikke forvaltet opgaven - som den burde have været forvaltet.

Dette minder Langfredag os om, for den handler jo om menneskelig svigt hos os alle, på en så afslørende grum vis, at den kan være svær at se i øjnene. Men Gud lader os ikke blive i skærtorsdags kulsorte mørke og langfredags nederlag. Han lader solen flænge den mørke sky og sender os med påskens opstandelsesbudskab ind i livet igen.

*Se da stiger solen af hav påny
alle dødens skygger for evig fly.*

G. Veit

Gennem de sidste år hvor mor var hæmmet af sine slidte ben, modtog hun mange besøg og breve fra gamle elever. Denne trofasthed kom også til udtryk ved hendes sygehusophold og til sidst ved hendes begravelse den 5. april.

Vi håber, at vi gennem årsskriftet kan nå alle jer, der glædede hende og sige en stor tak for denne trofasthed.

Hilsen fra
Anne, Helle og Knud Erik

Året rundt med »den varme bænk«

Som det vil være læserne af dette årsskrift bekendt, restaurede vi Øvelseshuset (gymnastiksalen) op til dets 100 års jubilæum, det betød blandt andet nye vinduer. En efterårs morgen, da jeg gik gennem skolens have, lå der lige pludselig en dyngestore vinduer foran mig - de kasserede, men gode nok mig. Øjeblikkelig, jeg så dem, fik jeg en idé: »Den varme drivbænk«.

Fra 1980 har vi på højskolen eksperimenteret med økologisk havebrug, det vil sige en driftsform, hvor vi, i så høj grad det er os muligt, følger de principper, som planterne vokser under, når de lever uden for kultur. Det betyder, at vi ikke bruger kunstgødning og sprøjtemidler, men eftersom vi bryder ind i kredsløbene blandt andet i form af høst, må vi også tilføre noget, og kompost er en uundværlig del i det økologiske brug. - Kunne jeg nu slå to fluer med et smæk, hvis jeg fik etableret en stor drivbænk. - Der var ikke langt fra tanke til handling.

Nede i den økologiske køkkenhave gravede vi en rende, 20 meter lang, 1,20 meter bred (vinduernes bredde) og 50 cm dyb. Den støttede vi af med solidt tømmer, så vinduerne fik en ramme at hvile på.

I marts måned begyndte vi så at sætte vores kompost nede i graven. Det er så heldigt, at højskolebørn i vore dage holder hest, og hestegødning er det bedste udgangsmateriale for at sætte en kompost der lykkes, men lidt fåre-, hønse- og grise-møg kan også gå an. Vi fyldte graven i en højde af 35 cm, og i de resterende 15 cm hældte vi jord, det første år blandet op med spagnum for at få en god løs struktur. Så lagde vi vindu-

erne på og ventede spændt, om det gik som det skulle. Temperaturen i jorden steg - dels varmet op af solen, men omsætningen i gødningen var også begyndt, og det betød en temperatur i komposten på ca. 40 grader C. Efter en uge såede vi alle vore udplantningsplanter - kål, selleri, bladselleri, porre, forårsløg og fennikel.

Det første år gik vi med både livrem og seler. Vi såede også i kasser inden døre, som vi havde gjort tidligere år, og det betød, at vi også kunne sammenligne.

Det gik over al forventning. Forholdene i drivbænken viste sig at være ideelle, det er de ikke inden døre, hvor det er forefaldende vindueskarme, vi må benytte os af. De planter, vi tiltrækker der, skal prikles om i potter, inden vi planter dem ud. Det vil sige en tre-trins-proces: Kasse, potte og det endelige voksested, og hver gang man flytter en plante, sætter man den tilbage i væksten. I bænken bliver det kun til et flyt, og hærdeningen, hvor man forbereder planten til de kommende vækstforhold, foregår også mere glidende ved at glasset løftes lidt mere for hver dag for til sidste helt at løftes af.

Udplantningsmaterialet har altså, de to vi har arbejdet på denne måde, været særdeles godt. Det kan blandt andet aflæses på høsttidspunktet, hvor vi for eksempel for broccolis vedkommende har kunnet høste 14 dage tidligere end andre år, og vores fennikel var i al beskedenhed umådelig flotte.

Men fordelene ved den varme bænk er ikke hermed udtømt. Det materiale vi satte komposten af, og som betød varme om rødderne hos de spæde planter, er i sommerens løb omsat, og i år var det majs-, squash- og porre/selleribedene der fik glæde af komposten i form af jorddække.

Vi gemmer godt $\frac{1}{3}$ af denne kompost til det følgende år, og det er i denne del vi dyrker forårsløg, og næste år vil vi prøve at lægge nogle melonfrø - det kan måske lykkes. Den 1 år gamle kompost er så omsat, at den er ideel til at danne dele af de 15 cm »jord«, der skal ligge øverst i bænken, det følgende år, og sådan kan det så fortsætte.

Den tømte del af drivbænken, står nu som en 50 cm grav, og den er ideel til opbevaring af vintergrøntsager. Vi høster alt i netsække, det letter arbejdet, når tingene skal bruges, bare at kunne hive en sæk op af kulen i stedet for at skulle ligge på knæ og samle de enkelte urter med fingrene.

Vi lægger selleri, gulerødder, rødbeder, ræddiker, jordskokker og - hvis der er kartofler endnu - i et tyndt lag i bunden af kulen, og oven på store knipper halm, og det er tilstrækkeligt, man kan eventuelt lægge plastic øverst, men vi har prøvet vinteren 1983/84 med $\div 30^{\circ}\text{C}$, og grøntsagerne klarede sig fint ved denne opbevaringsmåde. Også porrerne slår vi jorden i bænken og igen, bruger vil halm, det gør det nemt at tage dem selv i hård frost.

Næste forår tømmer vi renden fuldstændig, blander den resterende omsatte kompost med lidt jord, kører et nyt lag hestegødning i bunden og begynder processen forfra.

Jeg håber med denne beskrivelse, at have givet nogen lyst til at prøve. Jeg må i sandhedens interesse sige, at jeg havde »kørt systemet« hjemme hos mig selv nogle år, inden jeg kastede mig ud i det på skolen, og det kan nemt lade sig gøre i lille skala. Det største problem er nok at skaffe hestegødning, men rideskøler findes de fleste steder og min erfaring er, at de ofte er lykkelige over at kunne komme af med deres gødning, så prøv - og held og lykke.

I får med garanti mange glade stunder.

Lene Gedde

Måske

Når straffefangen i et udenlandsk fængsel, sidder inde efter en dom på 4 gange livstid, vil hans begejstring være begrænset, hvis han får at vide, at han har fået eftergivet halvdelen af sin straf. Den manglende jubel må skyldes, at aritmetikkens regler er blevet brugt forkert. $2 + 2$ er nok 4 i den model vi umiddelbart ville anvende på eksemplet, med 4 gange livstid føles ikke dobbelt så langt som 2 gange, og indespæringsperioden er endda maksimalt 1 gang.

Ovenstående forvirring er dog ikke aritmetikkens skyld. Det, der er galt, er, at vi har anvendt en forkert matematisk model på et stykke virkelighed.

Man glemmer let, at matematik (og geometri) ikke er virkeligheden selv, men udregninger i modeller af virkeligheden. Sagt mere præcist: Modellen og realiteterne har hver sin virkelighed.

Når vi bruger en matematisk (eller geometrisk) model, der ligner virkeligheden meget, slipper vi nemt fra mange ting. Vi kan således beregne en bæreevne for en bro af en bestemt konstruktion, og behøver derfor ikke, at køre den ene vogn tungere end den anden ud på broen, for at se, hvornår den bryder sammen, men det forandrer intet i, at tegninger og beregninger af broen stadig er model overfor en virkelighed.

I almindelighed stiller vi ikke mange spørgsmål til, hvordan det forholder sig med de udregninger, vi foretager. Der er heller ikke mange spørgsmål at stille, når det gælder den »rene« matematik. At a^2 er $= a \times a$ er noget vi har vedtaget, og så længe vi holder os på papiret, er det rigtigt, men sætter vi tal

på, og skal disse tal referere til størrelser i virkeligheden, så er der kun erfaringen at holde sig til.

For at udtrykke det firkantet, men forhåbentligt umisforståeligt: At 4 tændstikker taget 5 gange af æsken danner en bunke på 20 tændstikker, ved vi kun, fordi vi kan tælle efter. Og vi tillader os derefter at mene, at det gælder for andet end tændstikker, og det er som regel - men ikke altid - rigtigt.

Nu mener jeg naturligvis ikke, at man skal blive så skeptisk at man lægger papir og blyant på hylden sammen med den lille tabel og giver sig til at tælle efter i alle forhold, fordi de almindelige regneregler ikke fuldt ud dækker juletravlhedens virkelighed. Den negative saldo på checkheftet skal nok vise sig at passe til bankens opfattelse af realiteterne. Men der er et område - som ikke er særligt specielt - hvor man nok skal holde sig ovenstående problemstilling klar. Det er når vi udregner sandsynligheder - og det gør vi.

Sandsynligheden for at Barsebäck vil springe i luften, eller sandsynligheden for at indtagelsen af visse mængder salt vil give forhøjet blodtryk, afgøres ikke ved intuition, men der foreligger nogle udregninger, der sort på hvidt viser sandsynligheden i tal, og dermed let opnår samme autoritet som checkkontoens saldo.

Klassikeren inden for sandsynlighedsregningen hedder »plat og krone«, og problemet afdækker en del af vor erkendelses styrke og skrøbelighed: Hvad mener man, når man siger, at det er tilfældigt om et kast med en mønt giver plat - eller krone? Det ville få ret uoverskuelige konsekvenser, hvis vi mente at intet forårsagede det ene eller det andet udfald, men det er heller ikke det, vi mener. Det, vi ville med udtrykket »tilfældig«, er, at vi ikke kan få præcise oplysninger om det der påvirker mønten: Den hastighed hvormed den forlader hånden, udgangsvinklen, falddybden, vindretningen osv. Vi mener nok at kastet styres af tyngdeloven, inertiens lov og en del andre veletablerede naturlove, men vi kender ikke de størrelser, som en udregning skulle bygge på, hvis vi skulle anvende disse love, og der kunne også være for mange ting at

tage hensyn til, følgelig siger vi, at resultatet for os fremtræder som tilfældigt.

Det er naturligvis en udfordring - at der er noget, vi ikke kan regne ud, og følgelig gør vi det også.

Ved et så alvorligt emne som plat og krone vil det nok være upassende at gætte, men vi kan så i stedet have en matematisk forventning om, at antallet af plat vil svare til antallet af krone - og dog. Kastede vi mønten 1000 gange, ville vi blive forbavset over et resultat på 800 gange plat og 200 gange krone, men vi ville også blive overraskede over resultatet 500 gange plat og 500 gange krone. Gået lidt nærmere på klinger ville vores forventning nok være tøvende og upræcis.

Det ovenstående og efterfølgende kunne opstilles i matematiske formler, men i en tid hvor allergierne griber om sig, vil jeg styre uden om ligningerne og forsøge mig med lidt uklare udtryk.

Tilfældet med mønten har nogen egenskaber, vi må gøre os klart: Vigtigst er, at vi kender de mulige resultater af et kast, nemlig plat eller krone. Vi vil altså kunne lave mange forsøg og notere resultatet i tryk forvisning om, at intet tredje uventet resultat vil forekomme. Disse resultater af vore mange forsøg vil nu enten bekræfte eller afkræfte den matematiske model, vi har lavet, der siger »plat i halvdelen af tilfældene«, med en eller anden tilnærmelse. Vi vil måske endda kunne tillade os at forlænge vore forsøgs perspektiv, så vi sagde, at ved et uendeligt stort antal kast, ville den absolutte forskel i antallet af plat og krone nok blive større, men den relative forskel ville blive uendelig lille.

Nu skal det helst stå helt klart, at kun erfaringen med faktiske hændelser, kan danne grundlag for vor sandsynlighedsregning. Vi kendte de mulige resultater via vore sanser og den helt enkle logik. Eller sagt på en anden måde: Et hvilket som helst andet resultat end plat eller krone, ville gøre vore sandsynlighedsproblemer ubetydelige i forhold til problemerne omkring et tredje resultat (at mønten for eksempel blev hængende i luften).

Så langt vi er nået, kan man godt regne på sandsynligheden for at Barsebäck borer sig ned i et hul i jorden, men man skal nok være opmærksom på, hvad udregningerne er værd konfronteret med virkeligheden. Har den model, man bruger, for eksempel et endeligt antal muligheder for, hvad der kan ske, og hvilke faktiske observationer af virkeligheden gør den troværdig.

Til ovenstående kommer så et andet moment, som den udholdne læser skal få med: Nemlig det, man kalder den matematiske gevinstforventning.

Den klassiske græske filosofi, der ellers beskæftigede sig meget med problemerne omkring sandhed og menneskelige erkendelsesmuligheder, og som lagde grunden til mange matematiske discipliner, udviklede aldrig noget, der kunne opfattes som tilløb til en sandsynlighedsregning. Det var i 1600-tallets Vesteuropa grunden til sandsynlighedsregningen blev lagt, og motivet var helt entydigt: At vinde i spil.

I spil er problemet naturligvis at afbalancere sin indsats med sandsynligheden for et resultat, der giver gevinst. Det kan føre til meget morsomme og indviklede udregninger, men kan også for nogle spil fremstilles ret enkelt. For en indsats på 75 øre kan man i tipning i 1 tilfælde ud af 1.594.323 vinde ca. 100.000 kr. hvis vi alene ser på 13 rigtige. Da vor gevinstforventning skal udregnes til produktet af gevinsten og sandsynligheden af at få gevinst, vil det være passende at give 0,0627 øre for en række. Alt andet minder mere om at give penge bort.

Hvad der gælder for gevinst, gælder naturligvis også for tab. Lader tabet sig overskue, og er sandsynligheden for, at tab vil indtræffe, udregnet på veldokumenteret måde, ja, så kan man tage stilling til, om det er en risiko, man vil løbe. Er sandsynligheden for tab meget lille, kan man med denne udregningsform måske nå ned på så små tal for risikoen, at de fleste regnemaskiner vil sætte den lig nul.

Ovenstående udregning er den eneste man har til vurdering af mulighederne for tab eller gevinst, og som matematisk mo-

del er den - måske med lidt forfinede krummelurer - i mange tilfælde udmærket. Men igen er spørgsmålet om modellen passer til den virkelighed, den skal beskrive?

Det lyder så melodramatisk hvis man siger, at man ikke kan udregne chancerne for dele af - måske hele - menneskehedens overlevelse efter matematiske modeller, der er tilpassede til at udregne gevinstchancer i en enarmet tyveknægt, men det er der altså nogen, der gør. Når de kommer med deres resultater, kan man spørge om deres models forudsætninger. Og hvordan de sætter tal på tabet.

Poul Otto Gedde

Højskolens identitet

Debatoplæg på årsmødet i Foreningen for Folkehøjskoler
i Danmark den 23. august 1985.

På forsiden af det nyeste nummer af Foreningen af Folkehøjskolars medlemsblad står der i indholdsfortegnelsen henvisning til en artikel med titlen »Er højskolen rustet«.

Nået frem til side 11 kan man konstatere, at artiklen retteligt hedder »Er højskolen rustet til at modtage dagens og morgendagens elever?« - og så er det pludselig ikke nær så spændende.

Det er nærliggende at spørge, om der bag idéen om, at vi nu atter skal debattere *højskolens identitet* ligger en angst eller bekymring for, at højskolen skulle være rustet? Sidste gang vi i foreningens regie havde identiteten på dagsordenen var i 1973, og da var det angsten, der drev værket. Der var faldende efterspørgsel efter den vare vi har at tilbyde - *højskoleophold* - og der var for første gang udsigt til, at det offentlige skolevæsen ved en udvidelse af undervisningspligten til 12 år, ville række grimme, eksamenslugtende fingre ind i vores potentielle kundekreds.

Vi blev delvis reddet af arbejdsløsheden, idet ordningen der blev vedtaget under den »smalle« Hartling-regering om, at arbejdsløse kunne bevare dagpengeretten ved højskoleophold, lukkede op for et nyt publikum som hurtigt markerede sig. I finansåret 1974 - 75 udgjorde de 6,4 pct. af årseleverne - i begyndelsen af firserne var de vokset til at udgøre små 20 pct. af årseleverne.

Men også årselevtallet er vokset markant: Fra 5.077 i finansåret 74 - 75 til 6.592 i fjor. Denne juridiske størrelse dæk-

ker over, at der i fjor var over 50.000 mennesker på et højskoleophold af kortere eller længere varighed.

Endelig kunne man tilføje, at hvor der omkring sidste identitetsdrøftelse var 81 statsanerkendte højskoler, så var der ved årets begyndelse 102, og dette tal er allerede vokset med et par stykker eller tre.

Der er altså intet der tyder på, at højskolen er ved at forvitte. I firserne har vi talt meget om *højskolens succes*, som da også var indgangsfanfaren i bogen »Højskolen til debat 1984«, som udkom i oktober.

Men de just nævnte pæne tal siger egentlig ikke så meget. Der er jo i det hele taget god søgning til landets museer i disse år, og vi kan altså også konstatere, at der er en del gæster i de grundtvigske mindestuer ud over landet. Men er der også liv?

Søgningen kunne jo skyldes, at højskolerne er blevet lige så lurmærkede som Grundtvig selv - jævnfør det nationale hyldestorgie i 1983 - og altså ufarlige.

At højskolen er blevet profilløs er ikke længere en påstand eller en anklage, som da *Uffe Geertsen* for 15 år siden skrev en stadig meget læseværdig artikel om »Højskolens politiske ufrihed«, hvori han forudså en skærpet konkurrence om eleverne ind mod midten i det politiske spektrum suppleret med et islæt af mere modne aldersklasser.

I artiklen konkluderede Geertsen med en barsk replik, at højskolen var på vej til at blive »en død sild - i salgbar emballage«.

Det profiltab som Geertsen så vokse frem er i dag en kendsgerning, og efter min mening det eneste ærlige udgangspunkt, når vi skal debattere højskolens placering - eller mangel på samme - i den danske virkelighed i 1980'erne.

Men profiltabet skyldes ikke udelukkende spekulation i markedsvilkårene, skønt vi naturligvis alle deltager i spekulatjonen, inspirerede af, at der i tidens løb er langt over hundrede højskoler der er gået nedenunder og hjem.

Udglidningen skyldes også, at arbejdet med elevernes sociale, økonomiske og psykiske problemer i dag er så tidkræ-

vende, at det er svært som de gamle patriarker at få tid til at blande sig i den offentlige debat og være med til at tegne højskolen. At nå derind hvor »samfundsdebatten swinger«, som det fornylig hed i Politikens foromtale af en kommende bog om Christen Kold.

Sidst, men ikke mindst, skyldes profiltabet, at de grundtvigske højskoler nu ikke engang tilnærmelsesvis længere tegner begrebet folkehøjskoler. Der eksisterer i dag så mange *forskellige* skoler, at der i bedste overensstemmelse med gældende norm på bjerget er noget for enhver smag - så sandelig også for den dårlige.

Eller sagt på en anden måde: Ikke alt der er statsanerkendt som folkehøjskole lever op til varebetegnelsen.

Det har jeg hævdet i årevis i tale og skrift, og det bliver man ikke særligt populær ved, for vi højskolefolk har det som politikerne. Vi kan ikke lide at diskutere de fundamentale spørgsmål. Det er meget hyggeligere - og langt mere overskueligt - at enes om økonomiens elendighed.

I drøftelserne om højskolens identitet (og alle mulige andre identiteter) bliver der stadig oftere hævdet, at vore vilkår er så helt, helt anderledes end tidligere generationers. Grundtvigs visioner i et fremvoksende demokrati med landbruget som førende erhverv, kan ikke bruges i det post-industrielle samfund vi lever i nu.

Jeg har aldrig været enig i den opfattelse, omend den første atombombeeksplosion i New Mexicos ørken den 16. juli 1945 markerede et virkeligt kvalitativt skred. Siden dengang har vi ikke blot måttet leve med bevidstheden om vores personlige død på et eller andet tidspunkt, men den kollektive dommedag som en selvskabt mulighed er rykket ind i bevidstheden med en ny identitet.

Men det har i virkeligheden inderliggjort behovet for at vi besinder os på højskolens opgave, som er konstant. Den samme i 1844, da Rødding startede, som i 1985.

En dag i begyndelsen af 1880'erne skrev Vallekilde højskoles grundlægger, *Ernst Trier*, i sin notesbog: »Den nuværende

slægt i Danmark må drømme drømme, der opfyldes i deres manddom, at Danmarks faldefærdige hus kan rejses«.

Men det er kun kvinder og mænd som selv har drømme, der kan opleve det som vigtigt og nødvendigt, at indgive ungdommen drømme. Vel at mærke ikke dagdrømme. Ikke navlebeskuende, narcissistiske drømme. Ikke småsentimentale viskal-være-gode-ved-hinanden-drømme.

Men fremadrettede drømme med remtræk til virkeligheden, bundet i den folkelige solidaritet, der også lå i Triers kernecitat.

Det er denne binding til *den folkelige solidaritet*, der er det springende punkt, som højskolebilledet ser ud i dag.

Ved undervisningsministeriets spændende konference på Sorø Akademi i de tre første dage af august om de humanistiske fags fremtid var vi nogle stykker der fik at vide, at snakken om, at der skulle eksistere et dansk folk, var en harmonisk illusion.

Dertil må man svare, at det for det første er en statsretlig kendsgerning, at det eksisterer. Dernæst, at der i de sidste 160 år har foregået en kamp om, hvordan dette folk skal gebærde sig, bygget på et par forskellige teorier om, hvordan danskerne egentlig er.

Den ene teori er den gamle national-liberale gående ud på, at det er de begavede, dannede og rige, der skal styre.

Den anden teori er Grundtvigs drøm om at danskerne, det mest kvindagtige af alle folk - og sikkert derfor »Vorherres lille hjertefolk« - skal vise hvor langt man kan komme ved hjælp af kærligheden her i verden.

At arbejde for denne drøm kræver et utroligt mod. Man kan kun gøre det, hvis man dybt inde i sig selv gennem de oplevelser og erfaringer man har haft, ved at drømmens billede er rigtigt.

Derinde skal man have hentet modet til at være til grin over for hvad verden kalder sin nødvendighed af stål. Man skal have mod til at lade være med at rage til sig, og til at fastholde

det vanvittige, at rigdom betyder at få har for meget og færre for lidt.

Og jeg kunne blive ved med de ting vi stadig synger. Spørgsmålet er, om vi også mener noget med det eller blot lader munden gå? Vi er jo for længst kommet derhen, at når man i den swingende samfundsdebat bruger ordet *Højskolesangbogen* kan man for sit indre øje se støvet danse i solstrålerne over patriarkens sutsko, mens han sover de uskyldiges søvn i alkoven og vor mor tysser på børnene. Det kunne jo være han i drømme fandt en ny formulering til det næste foredrag eller den næste prædiken.

Højskolens placering uden for det etablerede undervisningssystem er ikke en fiks idé, men en historisk nødvendighed. Højskolen skal nemlig kaste sit lod ensidigt i den ene vægtskål i kampen om og for danskerne. Højskolens frihed består i en bundethed til Grundtvigs drøm, som bygger på at dette folk og dette modersmål er livsvilkår for os. Aldrig som et mål i sig selv, men som vores udgangspunkt. Som den bagage vi har med i vort forsøg på at gøre verden til et anstændigt sted. Denne bagage er min, men den er også de andres. En kollektiv rigdom, som på én gang forpligter og frigør til at enhver kan yde sin subjektive indsats.

Lad os ikke her bruge tid på det indlysende, at der må foregå en uafbrudt eksperimenteren med pædagogiske metoder for at opgaven kan løses. Fortidens højskoleelev med nødtørftig skolegang og et uproblematisk forhold til samfundet skulle undervises på en ganske anden måde end nutidens veluddannede højskoleelev med et ganske problematisk forhold til samfundet i øvrigt.

Men til syvende og sidst er højskolens opgave konstant. Og den mundtlige fortælling som ét af redskaberne til opgavens løsning er også konstant.

Siden 1920'erne har det været almindeligt, at når man som jeg gør det her beskriver højskolens opgave gennem en liden skabelig binding til det fænomen vi i kredsen af Grundtvigs efterladte plejer at kalde dansk folkelighed, så er der omgå-

ende pæne og velmenende mennesker, der vejrer nationalisme eller patriotisme eller det der er endnu værre.

Intet kan være mere misforstået, og ingen misforståelse synes som antyd det sværere at udrydde.

Grundtvigs drøm - som samtidigt var en vision: og stadig den vidunderligste vi har - rummer et billede af folkeligheden i en treenig skikkelse. Intet mindre. Den havde et *universalt* sigte, den havde et *nationalt* udgangspunkt og et *socialt*. Såvel det sociale som det universale hang uløseligt sammen med Grundtvigs forankring i kristendommen og opfattelsen af alle mennesker som Guds børn. Det nationale var det indlysende udgangspunkt: Netop ikke målet, men *vækstvilkåret*, som *Jørgen Bukdahl* aldrig blev træt af at fastslå.

Forstået således bliver folkeligheden en gave, som på én gang binder og frigør den enkelte gennem oplevelsen af, at være en del af noget der er langt større end mig selv. Det eksperiment der hedder det danske folk og dets historie. Inde i dette fællesskab skal jeg tage fat på det deleksperiment, som mit eget liv er.

At levere kampmod til dette eksperiment har altid været en central del af højskolens opgave.

Dialektikken mellem folkeligheden og eksistensen, mellem kollektivet og den enkelte, er vigtig at holde sig for øje. Min eksistens udspiller sig ikke i et historieløst rum. Set fra den side af kamppladsen, hvor højskolen skal slide, hvis den vil være i overensstemmelse med sin identitet, har vi siden de gudelige vækkelser i 1820'erne været optaget af det vanskelige arbejde med at gøre Danmark til et sandt folkestyret land. En højskole, der i sin jagt efter elever er politisk konfliktskyende og stikker hovedet i sandet, er et forrædderi. Den højskolelærer der slår sig til tåls og mener, at den lange march er gennemført og Danmark er blevet et sandt folkestyret land, har et for lavt ambitionsniveau.

At den lange march mod demokratiet så indlysende er gået i stå gør det endnu mere påkrævet at tænke på en sang af

Jeppe Aakjær, den side af Aakjær som karakteristisk nok ikke er med i Højskolesangbogen, hvor det hedder:

Tiden ruller med store ting;

- kommer I snart! -

tungt dog drejer dens hjul omkring;

I kan øge dets træge sving;

- kommer I snart, I husmænd!

Finn Slumstrup

Det er nødvendigt at leve!

Det er en varm julidag - én af de få. Gymnastikholdet er på vej op gennem haven efter en solid svedetur på Vejlen. Vi har løbet, strakt ud, leget og snakket - og løbet igen. Nu er det næsten kun tanken om bruseren, der driver os det sidste stykke vej forbi frugttræerne og nøddehegnet. De næsten nøgne kroppe glinser i det skarpe formiddagslys. Den fælles ro - træthed - ligger som en em imellem os. Man kan vel ikke sige, at vore hoveder er totalt blæst for tanker - men de kører langsomt! Vi har ikke kræfter til hektisk at formulere nye synspunkter, beregnet til at hævde sig over for de andre, og vi nyder i stedet en art bundfældelsesproces, en fælles ro og en indre afklaring.

Pludselig hører jeg Helles skingre stemme lige bag mig. Hun har som sædvanlig ikke turdet byde sig selv større fysisk anstrengelse end de rammer, Lacoste-sættet og morgenfrisuren sætter, så hun føler sig med god grund uden for det udmattelses- og renselsestrip, vi andre siver op igennem haven på.

- Altså, jeg fatter ikke, hvordan du bærer dig ad med at være så lidt solbrændt. Du, som er så meget ude i naturen og som siger, du er ude på vandet og fiske og sejle, så snart du har mulighed for det!

Jeg behøver ikke at vende mig for at se hendes buttede, solbrune skuldre for mig, og en svag kuldegysning løber ned ad min blege ryggrad og min maddike-hvide krop dækkes af matte gåsehudsknopper.

Jeg tror ikke, Helle fik noget svar dengang. Hvis hun gjorde, har det været noget i retning af, at den beskæftigelse,

at pjaske rundt i åbne småbåde langs danske kyster, sjældent levner mulighed for solbadning - at sejlerveste og redningsveste ikke endnu findes i topløse udgaver osv. Sandsynligvis blev disse svar så suppleret med et frontalangreb på solbadning i almindelighed, og dens - på det personlige plan - fare for at være kræftfremkaldende og på det sociale plan - passiviserende og samfundsbevarende effekt i særdeleshed. Uanset svaret var roen brudt, og rastløsheden meldte sig og måtte udløses. Noget måtte ske. Jeg dekreterede en spurt op over planen og direkte i bad.

Møgkælling, tænkte jeg, mens jeg snublede ned ad trappen og over skulderen fik et glimt af hendes sunde, brune ansigt, tilfreds joggende gennem parken.

Når jeg vover at delagtiggøre andre i en så ubetydelig sommererindring, hænger det sammen med to ting: For det første er jeg siden denne juli-dag blevet jolle-sejler, og for det andet - blandt andet derfor - begyndt at prædike en slags »udmattelsens evangelium«.

At sejle jolle kan ikke sammenlignes med noget andet, jeg har prøvet. Det er denne sitrende fornemmelse i hele kroppen, hver gang man stikker ud - om det så bare er for at runde stenknuseværket - fornemmelsen af, at alt kan ske, at alt kan slå fejl. Du har gjort dit hjemmearbejde, læst på lektien, men eksamen er anderledes - større - end du troede. Censor stiller spørgsmål, der ikke findes i teksten. Du må selv finde svarene. *Vi* må finde svarene. *Selv* finde balancen, når vi går over stag, *selv* trimme fok og storsejl sammen, *selv* finde den perfekte skæring på bidevind mellem højde til vinden og fart i båden.

Det er disse »sandhedens øjeblikke« - og de følger hinanden som sekundernes skiften - der får mig til at mene, at *dette* er uden sammenligning med noget andet prøvet. Og så alligevel. Selvfølgelig ikke. Disse timer hængende ud over rælingen med rorpindforlængerer i den ene hånd og skødet i den anden er jo bare én sammenhængende række af intenst levede sekunder. En intensitet, som jeg havde glemt, var livsnødvendig. Glemte i vanernes tåge og skråsikkerhedens dis. En intensitet,

som selvfølgelig er oplevet før: I forelskelsens famlende usikkerhed, i de dirrende øjeblikke i arbejdet med en teaterforestilling, i den fodboldkamp, hvor jeg rammer bolden så rent, at det synger for ørerne endnu.

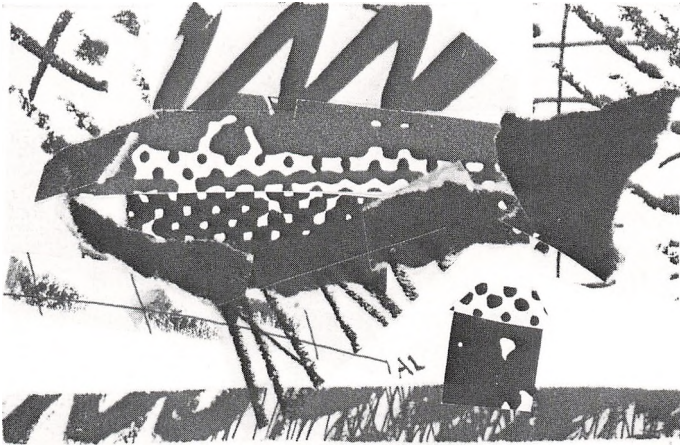
Denne intensitet er stærkt livgivende - og utroligt udmattende! Jeg ved det fra de eksempler, jeg lige har nævnt, og jeg ved det fra jolle-sejladsen. Her tror jeg, jeg har fundet en begravet hund. Vi er bange for udmattelsen, bange for det tab af panser, der følger med, bange for sårbarheden - så bange, at intensiteten er gået fløjten.

Jollen, sejlene, vinden, udmattelsen hjælper mig til at huske min sårbarhed. Jeg tror det er nødvendigt. Jeg tror ikke, det er nødvendigt at sejle, men jeg ved, det er nødvendigt at leve.

Jørn Fugl

Fugle - fisk - og flæskesteg

Der vokser græs overalt - tæt og saftigt - det allergrønneste grønne græs - der vokser græs midt ude i Atlanterhavet - 1400 km fra København. - Færøerne er 18 tidligere vulkanøer, blød tuf og hård basalt danner lag på lag, stejle kantede fjelde, kløfter og stille plateauer - besynderlige figurer - og mærkelige smukke konturer. Kun græs og hav og himmel - enkelt og ligetil - overskueligheden i al denne selvfølgelighed slår mig - et hus er et hus, en bil en bil - fårene er 80.000 små prikker på grøn baggrund. Et land med 45.000 indbyggere, ofte pakket ind i skyer og tæt tåge. Fossende, rislende brudeslør over fjeldene - 450 km nylagt asfaltvej - bygder, små kirker - huse i stærkt maledede farver og huse med græs på taget...

Vejret skifter, lyset skifter hele tiden - i cirkelrunde huller eller revner slipper hvidgult lys, skærende skarpt, igennem

himlen - flyvende projektører hen over havet og fjeldene, som tændes og slukkes og kaster skygger. Der må næsten være en scenemester, som passer det hele, som trykker på knapper med »regn«, »tåge« eller »skyfrit« - »GULT lys, »RØDT«, »BLÅT« eller »MØRKE« og »STORM«. Her kan enhver effektiv dansk »bib-bib«-planlægning falde til jorden på et halvt sekund. For vejret skifter hele tiden, og så sejler ingen både.

Luften er tilsyneladende skarp og ren og smager af havfugle og saltfisk og syrligt græs - alligevel er også her målt nedfald fra Ruhr.

Her er ingen værtshuse - ingen samlingssteder - men fugle og fisk og grønt græs.

Her er ingen militær og ingen værnepligt - her er lyst øl, fugle, fisk og grønt græs.

Her er kædedans og kvadsang - for lukkede vinduer, så sveden kan drive - og masser af fugle og fisk og grønt græs.

Her er ingen træer, men grønt græs.

Her er så lidt jorddække, at gravstederne er små sandkasser - overstrøet med knuste muslingeskaller - der vokser grønt græs hen over, og der er fugle og fisk.

Færøerne er et selvstyrende folkestyre under den danske krone - og er ikke medlem af EF.

Færøerne er en strategisk lækkerbidsken for placeringen af et Nato-hovedcenterkvarter, og det ligger dér, men i stærk modvind fra flere sider. Det ligger der - diskret og skræmmende med grønt græs på taget - med fuldt udsyn og tilsyneladende indsigt behersker det Atlantens telekommunikation med radarskærme som gevækster på fjeldene.

Olai - Olavsøka - 29. juli - dagen for den hellige Olavs død i 1030 - og i 1985 - i flere dage mødes alle fra alle øerne i Thorshavn for at feste og besøge hinanden. Nationaldragter, børn og gamle, alle vandrer op og ned ad strøget - fra lykkelottoet og bamsetombolaen til havnen og tilbage igen. Glade beru-

sede og stangdrukne folk. Det er hele flasker snaps - ingen små besværlige 2 cl-glas - det er blot flasken til munden og ned med den længe opsparede alkoholation - og den varmer i sommerkulden. Helligdagene er et langt tæt program med mange arrangementer - idrætskonkurrencer, teaterrevyer, engelsk dans (moderne pardans), kædedans og kaproning. Skærpekød og grind på paptallerkener fås på Thors Cafeteria - indrettet mest i brunt, men med lilla gardiner og orange lamper. Efterhånden som spiritussen bider sig fast, er der gratis opvisning i hele byen af meget vanskelige og særprægede gangarter.

En stadig strøm af smukke nationaldragter - som flere gange må standse op - måbende fjernt tænkende - kiggende - måske lyttende med candyfloss i munden til det gråbrunlige Ebenezer-kor med mikrofon - eller til pinsevækkelsen, forkyndende med tynde stemmer, forstærket guitar og hentehår. - I en tæt strøm passerer man forbi flere tilbud og kulørte lamper - alt imens sprutten afgør, om man følger den brede vej i fordærvet lukt i helvede, eller om man har valgt den rette - den smalle vej for de troende og få frelste - som fører lige op i himlen.

En procession af ombudsmanden, lagtingsmænd og præster, også kvindelige præster - alle samles efter gudstjeneste til kor med nationalsange - og lagtinget åbnes. Og årets kunstudstilling i »Nordens hus« med græs på taget åbnes - aldrig har jeg set et så stort antal besøgende og en så ihærdig og oprigtig interesse. - - - Så stærke billedkunstnere - så ekspressive - hele tiden har de naturen med sig og i sig, så udtrykket bliver forståeligt selv i den fjerneste abstraktion...

Sømandshjemmet er et cafeteriahjem og hotel for sømænd og alle andre. Her spises Olai-middagen. I dag er der dækket overalt, også i stuerne, og i dag er der ingen som spiser »speypulsu«, »osti« eller »rullupulsu« - i dag serverer sømandshjemmet en let lysegrøn aspargessuppe - en svimlende mør flæskesteg med knasende sprøde gule svær - lilla rødkål og en lækker ubestemmelig sød, lyserød dessert med flødeskum - og

til sidst kaffe. Fulde og tomme flasker sprit bliver holdt i skak af serveringsdamer - ingen aggressive branderter, mest glæde og ægteskabstilbud - en sømand forsøger at afsætte sin søster, efter at ha' opgivet at sælge sig selv! Jeg venter at flæskestegen i hans mave og sovsen må komme den forkerte vej op igen - men én gang søstærk så klarer man også Olai-middagen med manér. Tømmermænd kan endnu ikke spores. Ældre respektable damer med søde smil og en blid gammel glathudet skolelærer fra Sydøen snakker sammen...

Udenfor er selvlysende grønt græs - sømandshjemmet er dybtrødt med hvidmalede vinduer ... her bliver det ikke nødvendigt at importere sydamerikansk karneval.

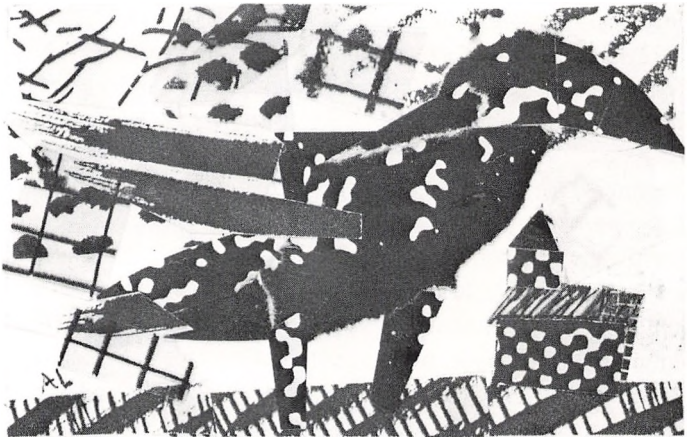
Luften smager af tro og traditioner, af grind, biler og TV.
Ekspert og filéfabrikker -

Milde vintre - blå postkasser.

Golfstrømmen.

- lige siden har jeg spist Irma's færøsalat - den smager lidt af grønt græs - edderdunsdyner - silderester og af et sommerkursus på Færøerne...

Annemette Lichtenberg

Børn, kvinder og tyende i højskolen

For et par år siden var der en udsendelse i Danmarks Radio, hvor højskolebørn fortalte om deres syn på dette at leve på en højskole. Hvad det betød at vokse op på et sted, hvor man altid var omgivet af mange voksne. Hvor der kom elever to gange om året (mindst) som man knyttede sig til og atter skiltes fra. Hvad det betød ofte at måtte undvære forældrene om aftenen og i week-end'erne. Men også dette, at man fik kendskab til en masse spændende mennesker: Foredragsholdere, malere, musikere, politikere - hele den flodstrøm af mennesker, der bevæger sig gennem en højskole året rundt.

Denne udsendelse med børnene fik mig endnu engang til at spekulere på, hvor kvinderne dog var henne i den store højskolelitteratur, vi ellers har.

Hvor gik sommerlærerinderne hen, når pigeskolen var forbi?

Hvad lavede alle konerne til de kendte lærere og forstandere i den klassiske højskole?

Pip Christiansen har fortalt noget om det i sine glimrende bøger om forældrene, Ingeborg og Jacob Appel. Vi har lidt dagbøger. Nogle breve. Et par kvindelige forskere er begyndt at interessere sig for det.

Men højskolens kvinder har været tavse.

En dag i begyndelsen af 1980'erne stod *Ingeborg Trier Christiansen* på Vallekilde. Hun havde meldt sig til et ugekursus, og ville være anonym. Men da hun stod i sin mors gamle dagligstue, som nu er tegne- og malelokale, måtte hun melde kulør. Hun var datter af Sigrid og Povl Hansen.

Ingeborg har arvet sin fars lange hukommelse og sans for detaljer og sin mors fortælleevne.

Vi blev venner og på min tilskyndelse begyndte Ingeborg at fortælle og spinde sit liv. Hun kastede lys ind over meget af det, jeg havde savnet i højskolehistorien.

Jeg syntes virkelig jeg har mødt en nutidig norne, som væver, bruger og bestemmer sit eget liv. Selv om de bånd, hun har indtalt (7 bånd à 90 min.), kun er en lille del af hendes lange liv, så rummer de vigtigt materiale, og er indgået i Vallekildes arkiv.

Hvis der er andre, der kan bidrage til denne skjulte del af også Vallekildes historie, hører jeg gerne fra Jer.

Nedenstående kan I læse et afsnit af Ingeborg's erindringer. Fortsættelsen følger i næste årsskrift.

Vibeke Slumstrup

Jul og vinter på Vallekilde

Jeg blev født den 29. maj 1910. Noget af det første jeg huske som højskolebarn er fra 1914, under den første verdenskrig, hvor jeg mindes de alvorlige ansigter om morgenen. Når klokken var 9 samledes lærere og forstander ved morgenbordet oppe i privaten. Jeg sad i mit hjørne og legede med »Strutharald«, der blev talt om tyskere og Sønderjylland, men det gik over min hjerne at forstå.

Jeg husker vi spiste stuvede kålrabi søndag aften - jeg kunne ikke lide dem, men jeg var jo også bare et lille barn, der blev passet på. Jeg sad på min fars knæ og spiste »Ryttere«, flæsketerninger med rugbrød under.

En dag skete der noget ret uheldigt efter morgenbordet. Vi skulle synge morgensang med eleverne, samt pigerne, det vil sige de piger, der tjente på skolen. Min far stod på trappen ned til skolestuen, hvor der nu er bibliotek. Der stod et orgel lige nedenfor ved vinduet. Der blev sunget morgensang og far bad »Fadervor« - jeg sad neden for trappen ved min fars fødder, med ansigtet vendt ud mod eleverne. Jeg tænkte ikke på konsekvenserne, men satte mig til at lave grimasser og andre mærkelige ting, så det kneb for eleverne at holde masken.

Da vi kom op i dagligstuen bagefter, ruskede min far mig lidt i armen, og ville forklare mig det skrækkelige, jeg havde gjort - men ak og ve - jeg blev så forskrækket at jeg tisede i bukserne, så der lå en pæn lille sø. Hvad min far sagde, husker jeg ikke, men der opstod et mønster på linoliumsgulvet.

Julen var noget for sig, og da jeg blev lidt ældre kunne jeg være med i forberedelserne. - Bageren hed Julius og havde et stort overskæg.

Vi kom op i bageriet, fik en klat dej, som vi lavede forskellige figurer af - dem malede vi med noget sukkerstads. De smagte ikke godt, men vi var meget stolte af dem.

Til jul havde vi tre juletræer - et i vores egen dagligstue, et i skolestuen (hvor der nu er bibliotek) og et kæmpejuletræ i gymnastiksalen, som først blev tændt »Helligtrekongersaften«, når eleverne kom hjem fra juleferie.

Vi var mange børn til at klippe englestier. Jeg var nummer 10 i rækken, så der var en del af de store der var taget hjemmefra. Der var to brødre der var 2 - 5 år ældre end jeg, dem fik jeg ganske naturligt mest at gøre med - senere kom der en lille søster, der var 5 år yngre.

En ting er sikkert, jeg glædede mig meget til de store søskende kom hjem for at holde jul.

Vi klistrede billeder i hæfter, der var køer og heste - dem gik vi ud sammen med far og gav til de fattige - jeg kan aldrig tilgive at vi gjorde det. Det må have været nedværdigende for de mennesker at stå og sige tak for det. Sådan var det nu dengang - desværre.

Vi gik til juleudstilling i »Brugsen« i Gl. Vallekilde - sommetider vovede vi os ned til stationsbyen Hørve, hvor vi stod og trykkede næserne flade. Det helt store var, hvis vi kunne komme til Holbæk. Så skulle den ene stå udenfor og måtte ikke kigge, mens den anden gik ind og købte julegaver.

Mange af eleverne rejste hjem til jul, men der var også en del der blev på højskolen, og jeg tror at der blev gjort alt for at de kunne føle sig tilpas. Men jeg var jo et barn, og tænkte ikke så langt.

Så nåede vi omsider til lillejuleaften, og den var noget for sig. Da samledes alle de børn, der nu var hjemme, det var for det meste dem alle, vi samledes nede i fars stue (der hvor der nu er dagligstue, nederst mod syd). Det var meget hemmelighedsfuldt, mor måtte ikke vide noget. Det samme foregik hvert år, så mon ikke hun har haft en anelse. Vi skulle op i spisestuen, hvor der var en fløjdør ind til dagligstuen (hvor der nu er karnapstue), der var også et lille køkken deroppe.

Vi listede altså op og stod nu med den mindste forrest, så efter alder hele rækken op og til sidst vores far, han havde gerne digtet et ekstra vers vi havde lært. Vi sang så:

*Lillejuleaften må vi synge for din dør,
lillejuleaften da er kagen aldrig tør.*

Så kom et af fars hjemmelavede:

*Lille søde mor - ja, nu er vi her igen,
lille søde mor du er vor allerbedste ven.*

En anden gang var min ældste bror ikke kommet hjem, da lød det:

*Lillejuleaften, nu savner vi kun Hans,
store juleaften, ja, så er han her med glans.*

Nu blev døren lukket op, mor stod i stuen og var meget forbavset, hun stod med en kasse konfekt, købt i »Brugsen«, det var en kasse af træ, vi fik ét stykke hver og kassen blev gemt på et godt sted, for ikke at friste svage sjæle.

Næste dag var det juleaftensdag. Den var lang - vi spiste risengrød allerede kl. 12 middag, det var nemt og så tog det ikke appetiten til middagen om aftenen. Men det var egentlig mærkeligt så lidt vi gik op i hvad vi skulle spise. Vi børn skulle sove til middag, men det var svært, der blev også tændt under gruekedlen, der stod i badeværelset, så skulle vi i det store badekar.

Når klokken blev 4 skulle vi i kirke. Det bedste var, når en af de store brødre tog én op på skuldrene og man red op ad bakken »højhest«. Hvor var jeg dog glad og stolt af mine store brødre, jeg havde også syv af dem, og jeg tror nok de syntes det var sjovt med sådan en lille søster.

Jeg havde en søster der var 8 år ældre end jeg. Hende husker jeg ikke så meget om, men hun havde en af brødrene hun holdt meget sammen med, de var også mere jævnaldrende.

Kirken var meget fint pyntet og alle var så glade for hinanden. Der var mange børnerige familier dengang. De sad på rad og række. Når vi kom hjem skulle vi spise, så vidt jeg husker

spiste vi i en af skolestuerne. Der stod også et fint juletræ. Vi gik rundt om juletræet med de elever, der var tilbage. Vi fik frikadeller med rødkål.

Det jeg glædede mig mest til var selvfølgelig når vi skulle op til vores »eget« juletræ, dér hvor gaverne var. Man husker jo bedst det, hvor man var gladest blandt de glade.

Mor kunne godt lidt at organisere. Inde i stuen havde hun fordelt vore gaver på forskellige steder, hvor vore navne stod på skilte, ved hver gruppe af gaver.

Op i vor egen dagligstue gik vi så senere på aftenen, der stod vi så uden for døren igen, der var ingen der havde set det juletræ. Det var en stor hemmelighed. Der havde været låst der indtil. Vi sang så julesange igen og far læste juleevangeliet. Vi var ved at dreje hovederne af led for at se, hvor vore gaver lå, men spændingen blev da udløst.

Jeg tror også vi spillede nogle forskellige spil og lignende. Pigerne kom også op til os i løbet af aftenen. Jeg kan ikke huske hvem, man var jo en lille egoist og tænkte ikke så langt, men det var en skøn aften. Det var nogle trætte børn der blev lagt i seng sådan en aften.

Nu gik det slag i slag de næste 14 dage.

Andenjuledag havde vi gerne hele »kolonien« nede på skolen, hvor vi morede os med blandt andet ordsprogsleg, vi morede os gevaldigt over alle de indfald og al den fantasi, der blev udvist. Der var alle med - store som små. »Kolonien« var beboerne omkring skolen. Hvad der blev serveret husker jeg ikke. Der skete så meget spændende og jeg var altid på tærerne, når der skete noget. Vi var så ude hos forskellige venner til julekomsammen, hvor næsten altid det samme blev gentaget.

Helligtrekongers aften kom så afslutningen på julen. Nu kom eleverne igen fra juleferie. Der var så det store juletræ i gymnastiksalen. Far havde sørget for julegaver, men da der jo var så mange mennesker, måtte han uddele nogle lodder, så var der da nogle der var heldige. Gaverne bestod af nogle hæfter og billeder af Ernst Trier, hvor han står på talerstolen.

Jeg ønskede at være blandt de heldige, men nej - det lykkedes aldrig.

Så kom hverdagen og min mor var glad. Hun var gerne dødtræt efter julen.

Hverdagen på godt og ondt

Da jeg var en 5 - 6 år begyndte jeg at gå i skole hos min mor. Vi var de tre små, men lillesøster var for lille endnu.

Kl. 10 startede vi. Alt gik meget skematisk til. Mor fortalte os bibelhistorie fra Det gamle Testamente, det var spændende. Mor fortalte meget levende, så vi næsten kunne se det hele for os.

Vi havde også geografi med Danmarks-kortet. Vi sang: »Venner se på Danmarks kort, se så aldrig i det glemmer«, hvor vi så pegede på de forskellige steder vi sang om. Vi lærte at skrive bogstaver osv. Regning tog vores far sig af.

Far læste op for os om aftenen, når tiden var til det. Det med regning faldt noget tungt for min del.

Alt kunne jo være såre godt, men for mig var der store problemer. Jeg havde flere søde barnepiger til at tage sig af mig, men hvem siger, at det ikke var min mor jeg havde brug for? Hun havde altid travlt i højskolens tjeneste, det var godt for mange, men nok ikke altid for hendes børn.

Jeg ved, at der blev gjort hvad der var muligt. For eksempel kunne vi komme ind om vinteren med røde kinder og godt frysende. Vi skulle nemlig være i frisk luft, det fik vi meget streng ordre til. Vi kom så ind i dagligstuen, hvor der blev lavet »ar-neild«: Døren til kakkellovnen blev åbnet og vi sad så i mørket og kiggede på gløderne. Engang imellem fortalte mor os om da hun var lille, eller vi sang:

*Kommer små med kinden rød,
en på skammel en på skød,
jeg vil billeder jer male
vi skal om Guds storhed tale,
takke ham så godt vi kan.*

Far fortalte os danmarkshistorie, eller om Odin og Thor. Det var spændende sager som vi brugte i vore lege, hvor vi var nogle drabelige krigere eller skønne prinsesser.

Om aftenen, når vi var kommet i seng, kom så far eller mor og bad aftenbøn med os og sang en godnatsang. Aftenbønnen fik man gerne liret af i en mægtig fart. Det var jo en stor mundfuld for et lille barn, men ordene var jo nok lagt mig i munden. Da vi fik flyttet grænsen efter krigen, sagde jeg tak for det. Det var på eget initiativ, er det blevet mig fortalt; jeg husker det ikke.

Der var en gammel kone på skolen, hun havde været der i mange år. Hun var kommet fra Færøerne og fungerede en gang i fjerne tider som en slags sygeplejerske. Nu var hun ældgammel og boede i en lille stue og trissede rundt og gjorde sig nyttig, hvor hun kunne. Når vi var syge sad hun troligt ved vores senge, så læste hun for os af Grimms eventyr. Det var hård kost, når man lå med feber.

Jeg havde en stor fantasi, så jeg fik mareridt om natten og råbte på mine brødre, at de ikke måtte løbe fra mig. Jeg gik også i søvne engang imellem.

Den gamle kone kaldte vi »Batty«. Min bror Niels var hendes yndling, han kunne næsten få hende til alt, hun tog ham altid i forsvar, når han havde lavet gale streger.

Vi havde fire »Dasser« et stykke fra vores bagtrappe. Det ene var fars, ja, det lyder helt fantastisk - men altså!!! Det næste var pigernes. Næst i rækken var børnenes og det fjerde var vel til alt folket. Eleverne havde en større bygning, der nu er revet ned. Hvis jeg skulle derud om aftenen var jeg hunderæd, særligt på mørke vinteraftener. En af mine ældre brødre havde fortalt mig, at der lå løver og tigre nede under bagtrappen, det troede jeg på. Jeg turde ikke fortælle det til nogen.

Jeg var bange for de mærkelige gæster der kom og ville løfte mig op med deres skæg og store hænder. Damerne brød jeg mig heller ikke om. Det var altid: »Næ! - hvor er du blevet stor« osv. Jeg kunne ikke lide at blive vist frem. Jeg var sikkert også jaloux, fordi de tog så meget af min mors tid.

Vi havde nogle dejlige slæder, som vor altnuligmand havde lavet til os. Vore navne stod malet på dem, så vi vidste, hvor vi havde dem. Vi havde en meget fin kælkebakke.

Søndag aften vinteren igennem havde vi underholdning ovre i foredragssalen. Klaveret blev hver gang kørt fra vor dagligstue derover, det var et stort arbejde. Eleverne havde deres eget sangkor, og forskellige spillede hvad de nu kunne. Der boede en fotograf, Henrik Nielsen, der havde en søn og datter, de kom og spillede; det var en blanding af mange ting. Der sad jeg så og hørte musik og sang. Hvis jeg kunne sidde hos min far eller farbror Niels, så var aftenen dejlig, så sad man trygt og godt. Jeg kunne ikke forstå hvorfor de sad og lukkede øjnene, når de hørte musik, men de nød de - og jeg med.

Min farbror var noget helt for sig. Han stod for landbruget, der hørte til højskolen, der var vist omkring 60 tdr. land. Han var gift med min moster, men hun døde desværre i en ung alder. Min faster kom så og holdt hus for ham. Hende husker jeg ikke så meget om, udover at hun lavede nogle dejlige klatkager med syltetøj. Jeg var kun 8 år da hun døde.

Min farbror kunne jeg altid komme op til. Han boede i et hus der hed »Hytten«. Der vankede sommetider noget godt. Der kom en husbestyrerinde der hed »Stense«, hun havde været sygeplejersker på skolen, hvor vi havde et lille sygehus, med et par værelser. Hun kom nu op til farbror og var meget sød ved os.

Påskan husker jeg ikke så meget om. Vi trillede påskeæg, og der var mange hjemme i helligdagene, af gæster og store søskende.

Når foråret kom var det bare dejligt. Vi havde en økonoma i det »store køkken«, hende kaldte vi »Senna«. Jeg var vist ikke lige en af hendes favoritter, men jeg husker at hun var god til at finde de første violer der kom frem. Hun var sikkert meget dygtig, der skulle jo noget til at styre den store husholdning. Der var mange elever. Jeg husker en sommer der var over 200. Så var der folkehold ved siden af, mange tjenestepiger,

samt karlene ved landbruget. Karlene havde deres egen spise-stue og pigerne deres. Jo - det gik anstændigt til.

Jeg var tit nede i køkkenet og snakke med pigerne, når de spiste. Der var en ordentlig snakken om det ene og det andet.

Det var spændende at se når »Senna« vendte frikadellerne. Hun stod med flere store pander af gangen. Jeg kan huske når de om eftermiddagen smurte »madder«. Der blev lavet varm mad i gruekedler, hvor der blev fyret i. Der var meget at kigge på.

Der var også et vaskeri. Der stod nogle store kedler, og der var jo damp på, når der blev vasket. Vaskepigen hed Marie, vi kaldte hende »Kræsen«; hvorfor ved jeg ikke. Der var også en strygestue hvor der stod en stor rulle der blev trukket med håndkraft. Der stod en ovn midt på gulvet, hvor man kunne sætte strygejernene på. De skulle stå på skrå opad. Jeg fik sommetider lov til at stryge lommetørklæder, så stod jeg ved en lille taburet, men det blev nok ikke til meget, jeg var hurtigt ude af døren igen.

Når det blev fastelavn kunne vi næsten ikke sove natten før. Vi skulle jo meget tidligt op om morgenen og rise de forskellige store søskende, der endnu var hjemme samt vores far.

Vi havde en gymnastiklærer der hed Johan Brydegård. Han var en meget stor børneven. Det var værd at komme op til ham, der fik vi fastelavnsboller med kræse i, det var noget vi kunne lide.

Far måtte vi først rise op til sidst. Han skulle have sin morgensøvn. Ham måtte vi kun rise på benene. Men det var sjovt, alle blev selvfølgelig meget forbavsede når vi kom anstigende.

Når karleholdet var rejst til april blev der travlt overalt. Der lugtede af fernis og maling. Madrasserne kom ud i gården og blev luftede. Det var en dejlig måned når solen begyndte at varme.

Fortsættes i 1986.

Ingeborg Trier Christiansen

Kvindekampsang fra 1890

I foråret fik jeg tilsendt en sang, som angiveligt skulle være skrevet af en Anna Hansen, Forlev.

Sangen var blevet tilsendt Ejlif Salomonsen (elev 32/33) af Edith Moisgaard, som havde fundet den i sin mormors gemmer engang i 50'erne. Mormor'ens navn var Jensine Lund, og hun kom fra Engbjerg ved Lemvig, men hvem Anna Hansen, Forlev, var, fremgik ikke, men man formodede at Jensine Lund og Anna Hansen havde været højskolekammerater på Vallekilde engang før 1895.

I en navnefortegnelse over elever i de første 25 år fandt jeg de to kvinders navne på elevholdet sommeren 1890, så det spørgsmål blev afklaret. Derimod har jeg ikke med sikkerhed fundet frem til, om sangen er skrevet i nogen bestemt anledning. Den er ikke nævnt eller optrykt i noget af det, jeg har læst igennem. Men indholdet i sangen kunne godt passe på den tid, hvor de to kvinder var på højskolen.

Spørgsmålet om kvindefrigørelse var også aktuelt for 100 år siden. På den tid blev kvindegymnastikken indført på Vallekilde, hvilket er blevet nævnt flere gange i de sidste årsskrifter i forbindelse med Øvelseshusets restaurering, så det vil jeg gå let hen over. Jeg vil blot kort trække nogle ting frem, der sætter sangen i perspektiv.

Gymnastikkens indførelse vakte megen forargelse også blandt karlene på højskolen. Man(d) havde svært ved at acceptere at kvinder trængte sig ind på de traditionelt mandlige gebeter, og dernæst vakte gymnastikdragterne forargelse - benene blev synlige! Dette er et af de spørgsmål, der berøres i sangen, og det passer jo meget godt med at den kan være skre-

vet i 1890, da spørgsmålet sikkert stadig var til debat, selv om kvindegymnastikken indførtes i 1884.

En anden ledetråd til at finde ud af hvornår sangen er skrevet, kunne også være linien: »Landstinget fik på dør os kørt«.

I 1886 blev der første gang stillet forslag om, at kvinderne skulle have valgret til Københavns borgerrepræsentation. Det blev vedtaget i folketinget, men forkastet i landstinget. Dette gentog sig året efter. Først i 1903 begyndte kvinder så småt at få valgret til visse forsamlinger, først meningshedsrådene, så til værgerådene osv. Endelig i 1915 fik kvinderne grundlovs-sikret valgret og valgbarhed.

Kvindernes ligeberettigelse og frigørelse var således et spørgsmål, der optog sindene meget og blev kraftigt debatteret i sidste halvdel af forrige århundrede. I 1871 blev Dansk Kvindesamfund stiftet, og arbejderkvinderne organiserede sig i fagforeninger. I 1885 grundlagdes Kvindeligt Arbejderforbund.

Dette var et meget kort historisk rids af, hvilke begivenheder, der udspandt sig i tiden omkring 1890.

Men der foreligger også den mulighed, at Anna Hansen, Forlev, har deltaget i 25 års festen for den svenske gymnastiks indførsel i Danmark. Denne fest blev holdt i København den 21. februar 1909, og der var inviteret mange af foregangsmændene og -kvinderne samt aktive gymnaster fra hele landet, og i dagens anledning var der skrevet mange sange. Dette skriver Poul Hansen i »Fra Vallekilde Folkehøjskole« nr. 16, 1909, hvori han har medtaget en af sangene: »Skandalen i Vallekilde«.

Denne sang er helt tydeligt skrevet 25 år efter begivenhederne, hvorimod den anden er mere ubestemmelig. Men højst sandsynlig er den skrevet det år, de to kvinder var elever på højskolen, nemlig 1890.

Som et lille kuriosum vil jeg til slut nævne at Edith Moisegaard (lærer på Tommerup efterskole) skriver, at Anna Hansen's sang blev brugt i et lille »optrin« om den begyndende kvindefrigørelse ved KFUK's 100 års jubilæumsfest i Idræt-

tens Hus i Vejle i efteråret 1983, og vakte jubel blandt de 1100 deltagere.

Sangen skal have endnu en lille bemærkning med på vejen. Den foreligger ikke i original skrift, idet Anna Hansen (eller en anden) har skrevet den om til nutidig retskrivning, dog uden tegnsætning og med visse stavfejl. Jeg har tilladt mig at skrive den ren for at lette læsningen.

God fornøjelse!

Ingrid Fugl

Kan synges på melodien: *I natten klam og kold...*

Man har så tit os sagt,
at kvinden er en magt,
hun bygger vore hjem og står for dem på vagt,
hun kræfter gir vor arm og modig gør vor barm,
og hendes kærlighed er stærk og hjertevarm,
hun fager er som rosen og som kærminder bly,
kort sagt, hun er det bedste, der findes under sky
og derfor skal hun ha
en skål og et Hurra,
så det kan høres hundred mile bort herfra.

Ja slige fagre ord end lyde stærkt i kor,
men godt vi ved, at ingen rigtig på dem tror,
vi har kun liden ret, og til en lille plet
vi bundet er og leve må som fugl i net.
Ja, maden må vi lave og holde stuen ren,
men vil en kvinde mere, da råbes sikken én.
Vi har jo nylig hørt,
hvordan vor sag blev ført,
den gang det høje Landsting fik på dør os kørt.

Ja selv vor gymnastik, hvor får den ej kritik,
vor dragt, man siger, støder an mod kvindeskik,
vi ler så småt deraf, mens lige fro og glad
vi samler os og går til gymnastik i rad,
vi rører vore lemmer og prøver at stå ret,
vi øve vore lunger til kraftigt åndedræt,
vi lytter til giv agt
og fod for fod i takt,
vi stile frem mod målet, som for os er lagt.

Og målet nok vi når, det er ej fra i går
nej det er vokset frem i gennem mange år
vi bygge vil et hjem og bære maden frem,
men vi for ingen pris vil regnes med blandt dem,
som kun er kæledægger og ingen mening har,
som frydes ved det fagre ord om kvinden sød og rar,
nej vi vil give agt
og vokse til en magt,
der kræve tør sin ret og stå for den på vagt.

Anna Hansen
Forlev, Sorø

Kalender 1984 - 85

OKTOBER

29. Eleverne ankommer.

NOVEMBER

1. Film: »De elendige«.
2. Svend Hansen viser »Højskolebilleder«.
3. Lærerlæsning: »Prometheus i saksen« af Ernst Bruun Olsen.
8. Jakob Erle og Karin Løvengren: »Det andet Amerika«.
15. Ivar Tønnesen: »Jorden rundt på cykel«
22. Filmklub: »Sidste stik«
27. Ahmadu Jarr er gæstelærer.
29. Karin Kurtzweiler opfører to af Dario Fo's »Kvindemologer«.

DECEMBER

1. Filmklub: »Otto er et næsehorn«.
13. Filmklub: »Stakkels Dennis«.

JANUAR

5. Greenpeace.
6. Lærerlæsning: »En tilfældig anarkists hændelige død« af Dario Fo.
9. »Hvilken vej til nedrustning?«, debataften med Pelle Voigt og Bertel Heurlin.
10. Filmklub: »Skønheden og udyret«.
17. Finn holder foredrag om det internationale ungdomsår.
24. Kaspar Rostrup om Holberg og Niels Klim.

- 30. Lasse Ellegård om narcissisme.
- 31. Filmklub: »Carmen«.

FEBRUAR

- 1. Kaj Spelling om følelser og opdragelse.
- 5. Venstres Ungdom i Nykøbing-kredsen besøger højskolen.
- 14. Norma Bjørnsvig: »Alternativ helbredelse«.
- 21. Svend Dauerkosen: »U-landsforeningen Folk til Folk«.
- 27. Albertslund Ungdomsklub besøger højskolen.
- 28. Filmklub: »Borte med blæsten«.

MARTS

- 2. Filmklub: »Den lille bande«.
- 7. Ole Bruun-Rasmussen: »Dukketeteater«.
- 14. Peter Hyldekjær: »Kulturarbejder på Indre Nørrebro«.
- 21. Michael Valeur og Jesper Siberg med digte og musik.
- 28. Filmklub: »Nærkontakt af tredje grad«.
- 29. Jørgen Klint Jørgensen: »Masker«.
- 31. Fredsmarch Vedbæk-København.

APRIL

- 11. Michael Andersen: »Indien og Nepal«.
- 14. Gymnastikgæster beser Øvelseshuset.
- 16. Skolekredsens generalforsamling.
- 18. Filmklub: »Barnets ø«.
- 19. Vinterskolens afslutningsfest.
- 29. Sommerskolens elever ankommer.

MAJ

- 2. Annemette Lichtenberg: »Om at se billeder«.
- 4. Ove Nyholm med filmen »Fremtidens børn«.
- 9. Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark holder bestyrelsesmøde.
- 9. Anders Dohn med »Grønlandske billeder«.
- 20. Vallekilde Bylaugs generalforsamling.

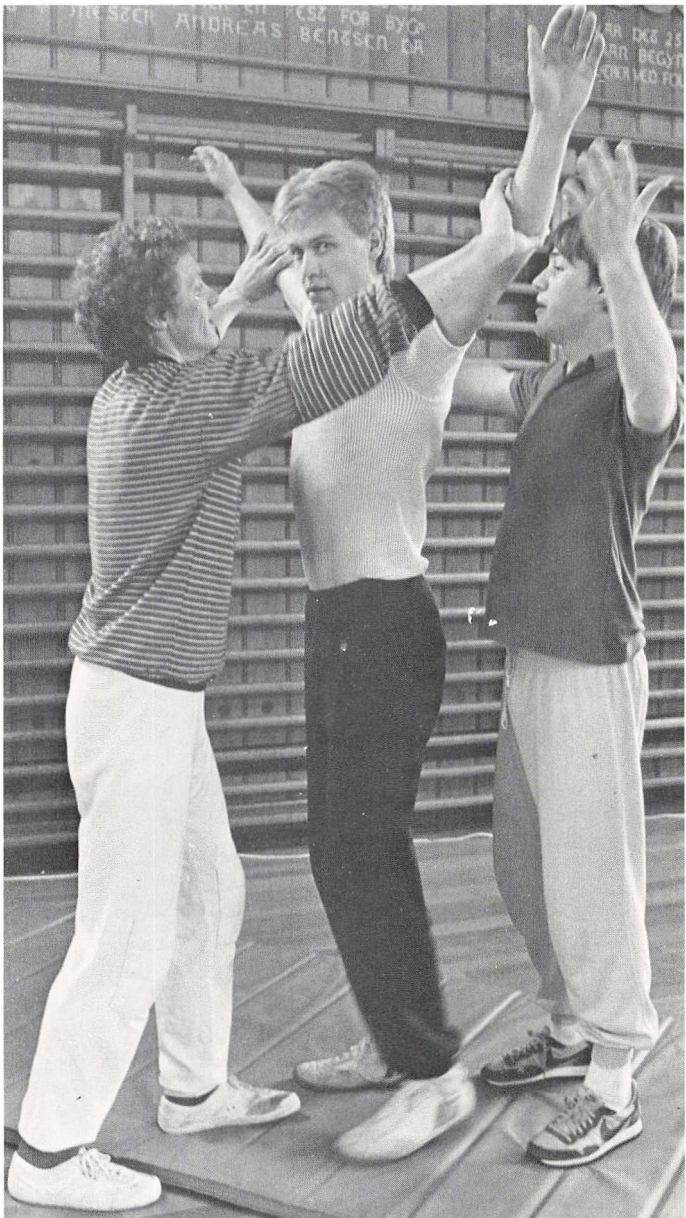
22. Y Men's Club fra Kalundborg besøger skolen.
23. Besøg af medarbejdere fra Seljord folkehøgskole i Norge.
23. Koncert med Per Wium og Thorstein Thomsen.
30. Bjørn Andersen: »Tværs gennem USA på motorcykel«.

JUNI

5. Det radikale Venstre i Nykøbing-kredsen holder grundlovmøde med Lone Dybkjær som taler. Skolens kor medvirker og Danmarks Radio optager.
6. Koncert med Lars Trier og Lars Graugaard.
13. Poesiaften med Michael Valeur og Jesper Sieberg.
- 14.-16. Elevmøde.
20. HAØG laver opvisning ved sæsonafslutningen.
27. Koncert med Alterna-koret, dirigeret af Ejnar Kamp.

JULI

4. Flygtningeaften med Iransk Forening.
11. Sven Heinild holder foredrag.
19. Sommerskolens afslutningsfest.

Fra elevforeningen

Vallekillingen

Når jeg skal fortælle om arbejdet i elevforeningens bestyrelse i det forløbne år, vil jeg fremhæve vores nye kvartalsblad »Vallekillingen«.

Bladet opstod som følge af et ønske fra bestyrelsens side om en øget aktivitet og en tættere kontakt mellem os i bestyrelsen, medlemmerne og elevforeningen, eleverne og højskolen, højskolen og kredsen bag den (skolekredsens medlemmer og styrelsen). Vi synes, det er oplagt med et kvartalsblad til at orientere hinanden om, hvad der sker på det ene eller andet område, hvad enten det er undervisningsmæssigt (for eksempel højskole og EDB), elevemæssigt (for eksempel amerikaner på dansk højskole), økonomisk (ændringer i elevtilskud eller lignende), politisk (flygtninge på højskole m.v.) og meget mere.

Vi vil forsøge at skaffe indlæg af så forskellig og afvekslende art som muligt og vil også opfordre vore læsere her til at bidrage med ideer til - eller selv skrive indlæg - i »Vallekillingen«.

På nuværende tidspunkt har bladet ca. 270 abonnenter plus eleverne på højskolen. I skrivende stund er nr. 4 ved at blive skrevet og med dette nummer udsendes girokort til indbetaling af abonnement for 1986. Vi håber på, at de 270 holder ved og opfordrer endnu flere til at tegne abonnement. Vi holder prisen uændret på 30 kr. Det kan vi kun, fordi vi går over til at trykke bladet selv. Trykkeudgifterne er uforholdsmæssigt store ved et opalg på under 500, derfor ser vi meget gerne flere abonnenter - men vi syntes samtidigt, at det er helt fint, at der nu er 270. Abonnement kan tegnes gennem Ane-Margrethe Steffensen (se adresselisten).

I øvrigt kan jeg oplyse, at »Vallekillingen« i 1986 vil have to redaktioner - en Århus-redaktion og en København-redaktion, som skiftes til at skrive bladet. Dette mener vi, både vil lette arbejdspresset samt forbedre økonomien, idet redaktionen kan mødes om aftenen og ikke skal bruge en week-end, hvor man først skal rejse langt for at mødes.

Elevmødet 85

Også elevmødet skal omtales. Tilslutningen til mødet var ca. 80, og stemningen var god. Fredag aften dansede vi folkedans til spillemandsmusik leveret af Vallekilde-Vejleby Spille-mændene. Lørdag formiddag holdt teolog Morten Kvist foredrag om historiesynet i Ebbe Kløvedal-Reich's historiske bøger. Om eftermiddagen underholdt vi hinanden med at stable en cirkusforestilling på benene. Resten af tiden var der almindelig hyggeligt samvær med spisning og dans.

LaH

På generalforsamlingen blev nedlæggelsen af LaH (Landsforeningen af Højskoleelever) også omtalt og kommenteret. Baggrunden for vedtagelsen om at afvikle foreningen i løbet af i år skal ses som en følge af det stadigt mindre antal elevforeninger, der var indmeldt i foreningen. Der var ikke længere nogle personer, der ville påtage sig at drive en forening med så lille en opbakning fra de enkelte elevforeninger, som tilfældet var.

Man kan godt mene, at det er paradoksalt, at en forening, der opstod for at støtte højskolerne og skaffe elever, blandt andet ved at støtte oprettelsen af Højskolernes Sekretariat, nedlægger sig selv nu, hvor elevtallet på højskolerne generelt set er dalende. Men hvis ikke der er nogle medlemmer, der bakker op og mobiliserer et engagement, har en sådan forening ingen betydning og bør ikke opretholdes bare for navnets skyld.

Regnskabet

Ane-Margrethe Steffensen fremlagde regnskabet på generalforsamlingen (optrykt senere i årsskriftet) og det blev godkendt uden kommentarer. Generalforsamlingen vedtog at kontingentet for 1986 skal være uændret: 60 kroner for enkeltmedlemmer og 70 kroner for par.

Foreningen har på nuværende tidspunkt knapt 1200 medlemmer. Der er fortsat en større afgang end tilgang, men vi kan dog konstatere, at der i år er 35 nyindmeldte og det er bedre end i fjor.

Bestyrelsen

Inden generalforsamlingen havde jeg meddelt den øvrige bestyrelse, at jeg ikke ønskede at fortsætte som forkvinde, men godt ville genopstille, hvis vi bagefter konstituerede os på en anden måde. Vi var enige om, at vi godt kunne finde en ny arbejdsfordeling, og jeg genopstillede og blev genvalgt. På et efterfølgende bestyrelsesmøde konstituerede bestyrelsen sig med Bjarne Sinding som formand. Som omtalt vedtog vi også en ændret ansvarsfordeling med hensyn til »Vallekillingen«s redaktion.

En opfordring og en tak

Tidligere formand for elevforeningen Henry Hansen kom til generalforsamlingen med en samling årsskrifter fra Valborg Perdin. Valborg Perdin har været meget aktiv i elevforeningsarbejdet og var med til at oprette Vallekildekredsen i København. (Den eksisterer ikke mere, derimod er der stadig liv i Fyns- og Jyllandskredsene). Vi vil gerne her takke Valborg Perdin for samlingen og samtidig lykønske hende med 75-årsdagen i september.

Henry Hansen benyttede også lejligheden til at spørge om, hvor meget materiale elevforeningen har liggende fra tidligere tider, og vi må nok sige, at årsskrifterne er vores væsentligste og bedste kilde. Men det kan da være, at der er nogle af foreningens medlemmer, der ligger inde med noget materiale, der

kunne have interesse i et historisk arkiv, og jer vil vi meget gerne høre fra.

Blandede meddelelser

Indmeldelse i foreningen foregår ved henvendelse til Ane-Margrethe Steffensen (se adresseliste). A.M.S. vil så sørge for, at I får tilsendt girokort i august til indbetaling af medlemsskontingent. Kontingentet dækker årsskriftet og foreningens drift: Afholdelse af bestyrelsesmøder, elevmøder m.v.

Kontingentet er som tidligere nævnt 60 kroner for enkeltmedlemmer og 70 kroner for par.

Årsskriftet sendes portofrit til de, der har indbetalt kontingentet rettidigt. Hvis ikke man har meldt sig ud af foreningen, vil årsskriftet blive fremsendt pr. postopkrævning, hvilket er temmelig dyrt. Derfor opfordrer vi jer til at betale kontingentet eller meddele A.M.S., inden udsendelse af årsskriftet, at I ikke ønsker det mere. Foreningen har temmelig store udgifter på forsendelser, der kommer retur. - Ligeledes er det vigtigt, at I meddeleler *adresseændringer*.

Elevmødet finder sted i juni. Nærmere meddelelse vil blive bragt i »Vallekillingen«. Hvis I ønsker program tilsendt, kan det bestilles hos A.M.S. og I vil så få det tilsendt i maj. *Alle* tidligere elever er velkomne.

Abonnement på »Vallekillingen« tegnes ligeledes gennem A.M.S., og prisen er 30 kr. for 4 numre i 1986. - Meddelelser m.v. I ønsker trykt i bladet indsendes også til A.M.S.

Foreningens vedtægter og adresseliste over bestyrelsesmedlemmer er optrykt senere i årsskriftet, så nye medlemmer og elever kan orientere sig om foreningens formål m.v.

Jubilarer, der er medlemmer af elevforeningen, vil fra skolen modtage indbyldelse til jubilarmøde i forbindelse med efterårsmødet (omtales andet sted). Er I selv jubilarer og kender I

adressen på andre jubilarer, så send besked til Ane-Margrethe Steffensen. Jo flere I er fra samme hold jo morsommere. Denne opfordring gælder også *10-års jubilarerne*. Bag i årsskriftet er holdlisterne over 10-års jubilarerne i 1986 optrykt. Vi har også i år forsøgt at indhente oplysninger fra jer om, hvad I har lavet i de 10 år, der er gået, siden I var på højskolen.

Vi har modtaget 9 svar og I skal have tak, men det kunne jo være spændende om flere mødte op til næste år, så derfor: Prøv at finde frem til nogle flere af jeres hold og kom til jubilarmødet i 1986.

Vel mødt.

Ingrid Fugl

Elevforeningens bestyrelse

Valgt af foreningens generalforsamling:

Bjarne Sinding, Bentesvej 19, 8220 Brabrand.
Susie Jensen, Frimestervej 19, 2.tv. , 2400 København.
Ingrid Fugl, Højskolevej 13, Vallekilde, 4534 Hørve.

Valgt af skolens sidste 4 elevhold (med suppleanter):

Sten Modvig, Høegh Guldbergsgade 4, 8000 Århus C.
Svend Dohmann, Jægersgårdsgade 58, st. , 8000 Århus C.
Lene Rudolph Lund, Vordingborggade 4 B, 1.tv. ,
2100 København Ø.
Karen Marie Jensen, Bagsværdvej 223, 2.tv. , 2880 Bagsværd.
Vibeke Dahl, Dronningensgade 10, 2.tv. , 1420 København K.
Mette Mathiesen, Jerichausgade 10, 3. , 8000 Århus C.
Sus Boyens-Thiele, Tømrergade 3, 2. , 2200 København N.
Jette Møller Sørensen, Vejle.

Til Vallekilde højskoles bestyrelse
har elevforeningen udpeget:
Susie Jensen, København
Niels Bendix Knudsen, Mørkøv

Elevforeningens forretningsfører:

Ane-Margrethe Steffensen,
»Øyås«, Tinghøjvej 4, Vallekilde, 4534 Hørve
Tlf. 03 - 45 61 97.

Årsragskab for Vallekilde Folkehøjskoles elevforening

1. juli 1984 til 30. juni 1985

INDTÆGTER

Medlemsbidrag	64.214,00
Vallekillingen	8.458,01
Gave	1.000,00
Dividende	192,35
Indtægter:	
Konto: 05-06195	414,15
Konto: 44-00219	874,54
Konto: 04-00532	51,94
Konto: 17-02575	1.375,86
Check	5,88
Giro	63,35
	<hr/>
Indtægter i alt	<u>76.650,08</u>

UDGIFTER

Trykning årsskrift	27.334,00
Vallekillingen	4.251,75
Porto	17.979,30
Tryksager	6.605,35
Landsforeningen	1.101,00
Rejseudgifter	3.315,00
Gave til skolen	2.976,00
Elevmøde	3.000,00
Blomster, krans	600,00
Kontor m.m.	1.200,00
Gebyr	75,00
Forskelligt	83,88
	<hr/>
Udgifter i alt	68.521,28
Overskud	8.128,80
Balance	<u>76.650,08</u>

AKTIVER

Indestående i SDS	40.817,30
Vallekillingen:	
Overskud	4.206,26
Check	467,01
Giro	314,04
	<hr/>
	<u>45.804,61</u>

PASSIVER

Formue 1. juli 1984	37.675,81
	8.128,80
	<hr/>
	<u>45.804,61</u>

Ane Margrethe Steffensen

Ovenstående regnskab er gennemgået, bilag er sammenholdt med det bogførte.
Bilagskasser og Giro afstemt. Intet fundet at bemærke.

ALLEKILDE, den 16. september 1985.

Niels Juul

Kåre Jensen

Vedtægter

Vallekilde Højskoles Elevforening

§ 1.

Foreningens navn er: »Vallekilde Højskoles Elevforening«.

§ 2.

Foreningens formål er:

- a) at vedligeholde forbindelsen mellem skolen og dens gamle elever. Dette søges især opnået ved udgivelse af et årsskrift og ved afholdelse af et elevmøde hvert år.
- b) efter evne at bidrage til skolens udsmykning, anskaffelse af undervisningsmidler og lignende. Alt, hvad der på denne måde tilvejebringes, tilhører skolen og kan aldrig sælges eller bortgives.
- c) at understøtte ubemidlede danske eller udenlandske elever under deres ophold på skolen.

§ 3.

Foreningen optager alle elever fra højskolen, også elever fra ugekurser. Bestyrelsen kan i særlige tilfælde anerkende andre, der i deres arbejde har været nært knyttet til skolen. Medlemsbidragets størrelse fastsættes af generalforsamlingen. Det opkræves forud for eller samtidig med udsendelsen af årsskriftet.

§ 4.

Årsskriftet »Fra Vallekilde Højskole« redigeres af en af bestyrelsen valgt mand eller kvinde. Det udsendes til alle foreningens medlemmer. Ikke-medlemmer kan tegne abonnement på årsskriftet til en pris, der fastsættes af bestyrelsen.

§ 5.

På den årlige generalforsamling, der afholdes i forbindelse med jubilarmødet, vælges bestyrelsesmedlemmer og revisorer. Bestyrelsen består af 7 medlemmer, hvoraf de 4 er valgt af de sidste 2 sommer/vinterhold, 1 medlem af hvert hold. De 3 bestyrelsesmedlemmer vælges af generalforsamlingen og afgår efter tur, 1 medlem hvert år. 2 revisorer vælges af hvert års generalforsamling. Genvvalg kan finde sted.

§ 6.

Bestyrelsen fører forhandlingsprotokol over bestyrelsens møder og over generalforsamlingerne samt aflægger regnskab og status over foreningens midler. Bestyrelsen vælger selv sin formand.

§ 7.

Bestyrelsen udpeger i henhold til fundatsen for Den selv-ejende institution Vallekilde Folkehøjskole, 2 medlemmer til institutionens bestyrelse. De vælges for 2 år ad gangen og afgår skiftevis. Det ene medlem vælges blandt de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen.

§ 8.

Foreningen ansætter en forretningsfører og fastsætter dennes løn.

*Vedtaget på generalforsamlingen
den 25. september 1982.*

Nyt fra Vallekilde højskole

Årets kurser

I sidste årsskrift kunne vi berette om, hvorledes efteråret 1984 var det tidspunkt, hvor det for alvor kunne mærkes, at der nu ville komme barskere tider for højskolerne efter nogle gode år, hvor Vallekilde bestemt havde fået sin del af fremgangen.

Hvis man skal trække linjen siden sidste efterår op så grelt som det er muligt, så kan det gøres på denne måde:

Vinterskolen 1983 - 84 startede vi med 74 elever. Vinterskolen i fjor startede vi med 53 elever. Vinterskolen 85 - 86 startede den 28. oktober med 35 elever.

Det er en kurve, der slet ikke er til at tage fejl af, og vi skal tilbage til 1979 for at finde en vinter, hvor vi startede med et endnu mindre hold.

Denne barske nedgangskurve fortæller heldigvis ikke hele sandheden. Det skal vi komme tilbage til om lidt.

Men det kan roligt slås fast, at højskoler landet over igen ser med bekymring på situationen. En linje der svarer til Vallekildes kan iagttages på en lang række skoler vi umiddelbart sammenligner os med - altså de almene, grundtvigske højskoler.

Der er stadig godt med elever på de specielle højskoler med gymnastikhøjskolerne i spidsen, og der er elever på skoler der har mere vægt på elementære kundskaber (»den skjulte HF-forberedelse«) end de grundtvigske højskoler.

Mange gisner naturligvis om baggrunden for det vigende elevtal, og der synes enighed om, at der er en række faktorer:

Det er indlysende, at der er flere højskoler end nogen sinde tidligere, der konkurrerer om elevernes opmærksomhed. Midt på 1985 nåede vi op på 106 højskoler - og det er 25 mere end for godt en halv snes år siden.

Det forhold, at mange kommuner har oprettet daghøjskoler anføres ofte. Vi mener nu, at daghøjskolerne er en god ting, og at det er andre grupper, der dermed får et kursustilbud, end dem der ellers kommer på højskole.

Derimod spiller det meget kraftigt ind, at kommunerne ikke mener, at de ved siden af daghøjskolerne - og i skæret af statens nedskæringer af bloktilskuddene - har råd til også at støtte unge i kommunen, når de vil på højskole, i samme omfang som tidligere. Det er bemærkelsesværdigt, at årsmødet i Foreningen for Folkehøjskoler i august udsendte en meget klar opfordring til kommunerne om ikke at beskære højskoletilskuddene. Noget der altså alligevel er sket i en lang række kommuner.

Også udviklingen i statstilskuddene, ikke mindst med henblik på de arbejdsløses muligheder, er klart utilfredsstillende.

Endelig spiller naturligvis det glædelige ind, at beskæftigelsen er stigende, således at der i dette efterår synes at være et stort fald i antallet af arbejdsløse faglærte, der er taget på højskole.

Men nedgangen er ikke nogen overraskelse. Vi har i flere år kunnet forudse, at den måtte komme. Og det skal naturligvis ikke blive bedre når man ved, at frem mod år 2000 vil størrelsen af »højskolegruppen«, de 20-26 årige i hvert år, falde med 18 pct. i forhold til i år.

Vi har på Vallekilde bestræbt os for nu at formulere det vi vil og det vi tilbyder så klart som muligt. I august var vores nye udvidede skoleplan på 28 sider klar, og vi håber, at den i de kommende år vil gøre gavn, når den bliver indarbejdet.

Vi er i medarbejdergruppen begyndt at drøfte, hvordan vi ellers kan bære os ad med at tegne Vallekildes profil, så der bliver lagt mærke til den i mængden af højskoler. Og vi er fortrøstningsfulde. Men vil naturligvis ikke lade være med at gentage den gamle sandhed, at tidligere elever er en højskoles ambassadører. *Den bedste reklame en højskole kan få er anbefalinger fra gamle elever!*

Når vi skrev at nedgangen ikke er hele sandheden så skyldes det, at de to efterårsmåneder november-december er de dårligst besøgte hvert år. Vi har allerede i skrivende stund en snes elever, der kommer til januar og er med på vinterskolens sidste 4 måneder, så vi har håb om at starte 1986 med godt fyldt skole.

Det samme mønster så vi i år. Til de halvt hundrede elever på vinterskolen fra november kom der yderligere 28 ved begyndelsen af 1985, og når vi ser tilbage på vinteren 84 - 85, så gør vi det med udelt glæde. Det blev en ualmindeligt varm vinter med en lang række knagende gode elever, som både kunne tage fra og give så det var en lyst. I den ene periode efter den anden havde vi denne fornemmelse af, at låget var lige ved at falde af gryden, så meget skete der. 24 timer i døgnet var ikke nok. Alle vidste, at det var nødvendigt at vælge for at kunne overkomme undervisningen og alle de aktiviteter, der var ved siden af. Men for de fleste af os var det gang på gang umuligt at vælge noget fra.

Vi holdt kort og godt højskole i vinter, og da vi skiltes i april var det ikke blot eleverne, der havde svært ved det. Også vi andre, der har prøvet at sige farvel masser af gange efterhånden, havde mærkelige klumper i halsene.

Sommerskolen startede den 29. april med 53 elever, og den var bygget op på den sædvanlige måde, at man kunne vælge at være med i en eller to eller tre måneder. Der var derfor - som altid - udskiftning et par gange. Tilmed lidt mere end normalt. I juni kom der således 30 nye og i juli 14. Men der var altså også afgang. Sammenlagt så afgjort en pænt fyldt sommerskole, hvor det stort set lykkedes at få sammenhæng i tingene, og hvor der igen var en mængde gode elever, som det var en stimulerende oplevelse at arbejde sammen med.

Den stigende tendens til udskiftning hver måned samt ikke mindst myndighedernes ønske om så detaljerede kursusformuleringer som muligt, har medført, at vi næste år udbyder sommerskolen som hele seks kurser! Egentlig sker der ikke nogen ændringer, men man kan sige, vi tager den formelle

konsekvens af hvordan sommerskolen rent faktisk har udviklet sig de senere år. Fra 1986 kan man altså vælge at komme på et 3 måneders, et 2 måneders eller et 1 måneders kursus - alle med start 28. april. Fra den 25. maj kan man melde sig på et 2 måneders kursus eller et 1 måneders, og endelig kan man tage 1 måned fra 22. juni.

Til gengæld opgiver vi at forsøge os med et helt kort kursus, som vi har prøvet de sidste fire år. Det har aldrig været overvældende godt besøgt, omend flere gange tilfredsstillende. Men efter vi har indset, at det er i september et kort kursus skal placeres for at passe rimeligt i Vallekildes årsrytme, har vi måttet se et utilfredsstillende besøg i øjnene. I 1985 måtte vi direkte aflyse kurset. Der havde kun meldt sig en snes til de i alt tre forskellige grupper, vi tilbød, og det var for lidt til en pædagogisk forsvarlig afvikling. Vort septemberkursus blev altså et af de 80 højskolekurser, der blev aflyst i år.

Men med i årsbilledet hører der endelig også, at vi jo lejer Vallekilde ud til en række forskellige kurser i august-oktober. 1984 og 1985 har været de bedste »udlejningsår« skolen nogen sinde har haft med musikkurser, museumskurser, fagpædagoger, Folkevirke og meget, meget andet. Det er aktiviteter, der har meget stor betydning for skolens økonomi, og desuden er med til at gøre skolens kontaktflade langt større end den ellers ville være.

Alt i alt har der altså været masser af kursusaktivitet i løbet af året, og nu koncentrerer vi os om arbejdet med endnu en vinterskole.

Medarbejdergruppen

Den 1. maj tog vi afsked med Michael Rothe, som efter fire år som musiklærer på Vallekilde ønskede at vende tilbage til København. Når man ser tilbage over denne periode har Michael ydet en stor indsats med at opbygge faget rytmisk musik så at sige fra grunden på Vallekilde. Der er blevet bygget gode undervisningslokaler til faget og en hel del instrumenter og teknisk udstyr er kommet til huse. Måske vil vi dog især huske

Michael for den måde han i gode stunder kunne få eleverne til at synge rytmisk kor, så det var den rene fryd både for sangerne og tilhørerne.

Der meldte sig lidt over en snes ansøgere til den ledige stilling - og i modsætning til da Michael fik stillingen, var der nu også kvindelige ansøgere. Men det blev igen en mand, vi valgte, endda en særdeles kompetent underviser, som vi ansatte i bredeste enighed. *John Larsen*, som er cand.mag. i dansk og musik fra Aalborg Universitetscenter, har nemlig i fire år været lærer på Støvring højskole, og var altså kendt på kollegial vis af flere af os. Nu havde han lyst til at prøve noget nyt, og det blev Vallekildes held. Sammen med sin kone - *Søs* - er John allerede faldet godt til i det sjællandske - og deres første familieforøgelse med en velskabt søn var en af sommerens store begivenheder. *Søs* er fra januar ansat på Dansk Flygtningehjælps sprogskole i Kalundborg, og da hun og John yderligere begge er håndboldtrænere og gymnastikinstruktører har lokalsamfundet også på den måde fået øje på dem.

Det eneste usædvanlige i lærerstaben har ellers været, at Finn på sommerskolen havde bedt om orlov uden løn for at kunne komme i gang med arbejdet på en biografi om forfatteren Jørgen Bukdahl. Bestyrelsen accepterede ønsket og var sammen med medarbejderne helt enige om at konstituere *Thor West* som forstander i de tre måneder. Thor sagde ja til besværet og klarede opgaven med den rolige kompetence, der er ham egen.

Takket være kollegial smidighed lykkedes det at klare sommeren uden at der skulle ansættes vikarkræfter.

På kontoret har vi siden nytår haft *Lisbeth Nielsen* ansat som ny EFG-elev, og i haven har vi igen haft mulighed for at ansætte en mand under loven om jobtilbud. *Erik Jensen*, som afsluttede sine 7 måneder ved udgangen af oktober, har været en eksemplarisk medhjælp, og har en stor del af æren for at det ydre anlæg sjældent har fremstået så smukt som i år.

Der er jo mildest talt ikke noget nyt i at *Laurids Møller Jensen* er ansat på Vallekilde. Ja, den 1. november havde han faktisk været det i 50 år!

Det måtte vi naturligvis - noget imod Møllers vilje - markere. Der blev avisomtale og anden virak, og på selve dagen holdt vi en reception, hvor en strøm af mennesker mødte frem, og højskolen gav Møller en stor, solid stol til at slappe af i. Men Møller er stadig ansat og bestyrer landbruget. Han er for længe siden blevet en institution i institutionen, lige så spillevende og aktiv som han er urokkelig, mens nye generationer af højskoleelever og børn i landsbyen knytter sig til dette forunderlige menneske som udstråler flid og rolig humor, og som med klippefast solidaritet har tjent Vallekilde længere end måske nogen anden i skolens historie.

Møller er dog ikke alene om at tjene Vallekilde med trofasthed over et meget langt åremål. Den 1. maj markerede vi i al uhøjtidelighed, at *Dagny* havde været køkkenchef i 30 år. Også hun er blevet et begreb. Ikke mindst vore faste udlejningskursister spørger hvert år, om Dagny stadig bestyrer køkkenet - hvad vi altså heldigvis kan berolige dem med at hun gør.

Men 1985 vil også blive husket som året, hvor en af de gamle kæmper gik bort. *Grete Killemoser* døde, og det markeres her i årsskriftet ved Georg Veits begravelsestale og Ingrid Fugl omtaler det ligeledes. Vi kan kun tilslutte os de gode ord, og minder om årsskriftet fra 1980, hvor vi skrev om Grete, da hun trak sig tilbage fra aktiv tjeneste på højskolen.

Men det skal markeres her, at familien tilbød højskolen at gennemgå Kristian og Grete Killemoser's papirer efter familien havde taget den private del, og dette tilbud, som vi er meget taknemmelige for, har betydet at skolens arkiv er blevet betydeligt udvidet og at vort bibliotek er vokset med flere meter - ikke mindst med decideret højskolelitteratur, vi ikke havde i forvejen.

Gæstekunstnerordningen skal endelig omtales under dette punkt. I de første tre måneder af vinterskolen havde vi male-

ren *Henning Hansen* boende i gæstekunstnerlejligheden, mens de to seneste kunstnere har været med til at understrege ordningens internationale karakter. Fra februar havde vi den indiske batikkunstner *Arati Sen Roy* - der for nemheds skyld blev kaldt Milli - og her til november er den polske skulptør *Jacek Rochacki* fra Warszawa flyttet ind på skolen.

Skolens bygninger

Hvor utroligt det end kan lyde, er vi stadig ikke færdige med sagen om det utilfredsstillende nybyggeri, der skulle have været færdigt i maj 1982.

I sidste årsskrift kunne vi berette om forsøget på at reparere det smuldrende murværk på terrassen, men da vinteren var forbi kunne vi konstatere, at situationen var præcis den samme som sidste vinter: Mørtelen smuldrede, og mange sten sad så løst, at man kunne tage dem væk uden anstrengelse.

I forårets løb var vi derfor atter igennem en række forhandlinger - hvor nu også entreprenørens fagforening var indblandet - men sluttelig indgik man et forlig der endte med, at skolen kan få arbejdet lavet stort set uden ekstra udgifter for os. I slutningen af oktober gik vores faste muremester, Viggo Frederiksen, Hørve, i gang med arbejdet, og vi har tillid til at tredje gang omsider bliver lykkens gang, så vi med godt 2½ års forsinkelse kan få sagen afsluttet.

Året har ellers først og fremmest været præget af, at »Solvang« er blevet genopført. Bestyrelsen og medarbejderrådet vedtog at huset skulle bygges, så det i det ydre fremstod som det »Solvang« vi alle kender, mens der indvendig kunne foretages en række moderniseringer.

Her i begyndelsen af november mangler der kun ubetydelige udvendige malerarbejder samt en del i forbindelse med genetablering af haven. Alle kan se, at beslutningen om at genopføre var rigtig, og det velkendte og værdsatte Vallekilde-miljø er ved at falde på plads igen.

I øvrigt har vore henvendelser til fredningsmyndighederne om dette miljø nu båret frugt, således at fire af husene på Høj-

skolevej - alle med tidligere tilknytning til højskolen - bliver fredet af kultur- og arkitekturhistoriske grunde.

På skolen er den største forandring i øvrigt, at Karnaps-tuen, altså den helt gamle forstanderlejlighed, som i mange år har været tegne- og maleværksted, er blevet udvidet ved at vi har væltet nogle mure. Udvidelsen har medført, at der nu kommer lys ind fra begge sider i lokalet, og med de istandsættelser, der så i øvrigt sker, har endnu et fag fået bedre muligheder.

Men der er planer om endnu mere byggeri på Vallekilde, idet bestyrelse og medarbejderråd i bred enighed har forhandlet sig frem til forslag om et værkstedbyggeri. Tegningerne er lavet af arkitekt Poul Lodberg, Århus, og efter de var godkendt af skolens bestyrelse blev de 1. oktober indsendt til ministeriet med ansøgning om rentesikret lån, som vil være en klar forudsætning for byggeri.

På nuværende tidspunkt skal det blot siges, at der er tale om et hus på 265 m² bygget direkte i forlængelse af 1962-byggeriet. Altså ud fra tekstilværksted og festsal.

Når vi får et rentesikret lån og planerne eventuelt realiseres, vil vi naturligvis vende tilbage til dem i årsskriftet.

Endelig kan det siges, at vi også i år har haft en del løbende vedligeholdelse, og at skolen har fået lov at leje et hus, nemlig Krogen 2 i Vallekilde, som blev ledigt efter fru Gelting-Hansen, som døde tidligere i år. Ane-Margrethe og Niels Stef-fensen købte huset, og efter ministeriet har godkendt lejemålet, har skolen nu foreløbig lejet det for 3 år. Dermed har vi fået løst vort behov for lærerbolig på en udmærket måde, og Søs og John Larsen er flyttet ind i huset.

Skolekredsen

Generalforsamlingen fandt sted den 16. april og havde samlet 56 deltagere.

Formanden, Kristian Brøns Petersen, karakteriserede 1984 på den måde, at der havde været tale om »endnu et godt år for Vallekilde folkehøjskole, både aktivitetsmæssigt og økono-

misk«. Brøns noterede, at årselevtallet havde været 67,3, hvilket var 4,3 mindre end året før. Brøns omtalte også den kraftigere konkurrence om højskoleeleverne, men udtrykte forventning om, at Vallekilde ville kunne klare sig også i en skærpet situation.

Finn forelagde et regnskab, der for fjerde år i træk fortalte om god økonomi for skolen. Med en omsætning på kr. 5.789.529 var der tale om et overskud på kr. 480.506, som efter afskrivninger og henlæggelser blev til et regnskabsmæssigt overskud på kr. 93.189.

Generalforsamlingen rummede en del debat af forskellig art, blandt andet omkring nogle sonderinger, der dog altså var endt resultatløst, for at købe »Hytten« (det gamle Nyropshus ved siden af »Solvang«), da kunstmaler Poul Nielsen, efter en årrække i Vallekilde, solgte huset.

Valgene til bestyrelsen var mere omfattende end normalt. Til de tre ordinære pladser meldte der sig syv kandidater, og der blev tale om genvalg af *Kristian Brøns Petersen* og *Niels Steffensen* samt nyvalg af *Anna Skriver*. Ud af bestyrelsen gik *Helge Larsen*, der efter mange års solid indsats for skolen - i den sidste lange periode som næstformand - ikke havde ønsket genvalg. Skolen er ham megen tak skyldig, og det samme kan siges om *Hans Bertelsen*, som desværre kort før generalforsamlingen havde ønsket at udtræde af bestyrelsen med øjeblikkelig varsel på grund af alvorlig sygdom. Der blev derfor tale om en ekstra valgrunde på generalforsamlingen - dog således at der her kun var tale om valg for 1 år til den ledige plads efter Bertelsen. Her var der tre kandidater, og *Nancy Sørensen* blev valgt.

Som det kan ses andet steds i dette skrift er bestyrelsen p.t. kun på 8 medlemmer. Det skyldes, at *Knud Bjørn Madsen* også har måttet udtræde på grund af sygdom. Også ham skylder skolen tak for en gedigen indsats. Knud Bjørn var ikke generalforsamlingsvalgt, men sad på den plads bestyrelsen ifølge vedtægterne selv kan supplere sig med. Denne plads besættes fortrinsvis med et medlem af Vestsjællands Amtsråd,

så bestyrelsen har besluttet at afvente resultatet af valgene den 19. november før man foretager sig yderligere.

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig således, at Brøns Petersen blev genvalgt som formand og Alf Larsen nyvalgt som næstformand.

Årets møder

Efterårsmødet den 20. - 22. september blev et af de meget vellykkede i den lange række. Så vidt det kan spores, har man faktisk holdt efterårsmøder på Vallekilde siden 1876!

Fredag eftermiddag var der et par hundrede mennesker til rektor *Frederik Christensens* foredrag om »Livets skole«. Og det var en stor glæde at have både Frederik og Birthe Christensen med til jubilarsfesten om aftenen. De var 25 års jubilarer som lærere på Vallekilde, og i den oplagte flok på 180 mennesker gik spændvidden af gamle elever fra 10 års jubilarer til en enkelt 65 års jubilær, Svend Larsen fra Fyn, en af skolens allermost trofaste venner. Mødet fik et særligt historisk sus ved, at der således både var en elev fra vinteren 1919 - 20 og mange fra 1944 - 45.

Lørdag var der sangtime og generalforsamling i elevforeningen, og om eftermiddagen var der 250 mennesker til to fortræffelige foredrag: Radiorådets forkvinde *Birthe Weiss* holdt et kyndigt indlæg om »Fremtidens medie billede«, mens universitetslektor *Erik A. Nielsen* holdt et engageret og visionsfyldt foredrag om emnet »Hvad forestiller en gudstjeneste?«.

Om aftenen kastede hele lærerkredsen sig med dødsforagt ud i den gamle klassiker: »Svend, Knud og Valdemar«, som virkelig var blevet et udstyrsstykke.

Søndag var der naturligvis høstgudstjeneste i Korskirken og om eftermiddagen var der et par hundrede mennesker til Finn's foredrag om »Højskolens opgave« og derefter professor *Hans Gammeltoft-Hansens* særdeles kompetente indføring i emnet »Danmark og flygtningene«.

En af de mange gode ting ved efterårsmødet i år var, at der var virkelig mange som benyttede sig af at bo på skolen under hele mødet. Det var med til at give en god stemning.

Ugen efter mødet var vi begge rundt til de gamle kredse og havde nogle gode samvær i Skjern den 26. september, i Hjørring den 28. og i Odense den 29.

Alle tre steder holdt Finn foredrag med udgangspunkt i, at det i år er 100 år siden Aage Møller, den berømmelige grundlægger af Rønshoved højskole, blev født, og efter kaffebordet fortalte Vibeke løst og fast om arbejdet på Vallekilde.

Det er måske ikke den store tilstrømning der er til disse møder, men til gengæld er det nogle særdeles gedigne mennesker, der møder frem, og der er megen glæde i samværet med dem.

Endelig skal det nævnes - ud over hvad man kan se i kalenderen - at vi havde et større møde om *Folkehøjskolerne og flygtningene* den 24. september. Et initiativ vi havde taget med opfordring til at højskolerne bør besinde sig på vort ansvar i forbindelse med den flygtningestrøm Danmark oplever, og det dermed følgende oplysningsbehov af såvel danskere som flygtninge, fik en særdeles positiv modtagelse på i alt 38 højskoler og hos Dansk Flygtningehjælp. Da der viste sig en så klar interesse er initiativet nu overtaget af Flygtningehjælpen og Foreningen for Folkehøjskoler, som blandt andet har oprettet et permanent kontaktudvalg.

Vibeke og Finn Slumstrup

Praktiske meddelelser

Elevmødet

ligger fortsat i week-end'en lige før Sankt Hans, hvor det har fundet en god placering. I 1986 vil det sige, at *mødet starter fredag den 13. juni om aftenen og slutter søndag den 15. juni ud på eftermiddagen.*

Programmet fastlægges først senere, men tidsrammen kan man altså godt krydse af.

Efterårsmødet

begynder fredag den 19. september klokken 16.15 og slutter søndag den 21. september sidst på eftermiddagen.

Husk, at *alle* gamle elever, og altså ikke kun jubilarerer, er velkomne til efterårsmødet. Hvis man melder sig til hele mødet får man rabat, idet tilmelding til at bo på skolen under hele mødet giver gratis adgang til alle arrangementerne.

Benyt Jer af tilbuddet, så det ikke kun er under foredrag og lørdagsunderholdningen, der er liv på Vallekilde den week-end.

Jubilarmødet

holdes fredag den 19. september og begynder med festmiddag kl. 18.30. Eleverne fra årgangene 1915-16, 1916, 1920-21, 1925-26, 1926, 1935-36, 1936, 1945-46, 1946, 1960-61, 1961, 1975-76 samt 1976 er denne aften skolens gæster. Men pårørende og tidligere elever, der ikke er jubilarerer, men deltager i efterårsmødet, er også meget velkomne mod forudbestilling og betaling.

Jubilarer, der ikke er medlemmer af elevforeningen, vil fra skolen modtage en særlig invitation til mødet. Kender I adresser på jubilarer, som *ikke* er medlemmer, så send venligst adresserne til Ane-Margrethe Steffensen, »Øyås«, Vallekilde, 4534 Hørve.

Sommerkurser

Et kortere kursus kan være en glimrende måde for gamle elever - og deres venner og bekendte - at møde Vallekilde på.

Som I kan læse under »Nyt fra Vallekilde højskole« har vi opgivet idéen med at lave uge- eller 14-dages kurser. Det har vist sig, at idéen ikke rigtigt er holdbar, når vi kun har mulighed for at lave kurserne i september.

Men derfor behøver man alligevel ikke at skulle have flere måneder til rådighed for at komme på Vallekilde.

Sommerskolen er bygget op i perioder på hver fire uger, og der er altså rig mulighed for at få et kort ophold på Vallekilde.

I 1986 er startdatoerne 28. april, 25. maj og 22. juni.

Tænk over det!

Hvis I har venner, der burde stifte nærmere bekendtskab med Vallekilde, så sender vi altid gerne en skoleplan med nærmere oplysninger.

Den bedste anbefaling en skole kan få, er den der kommer fra skolens tidligere elever..!

Vallekilde højskoles bestyrelse

Afdelingsbestyrer *Kristian Brøns Petersen*, Hørve. Formand.

Gartner *Alf Larsen*, Roskilde. Næstformand.

Laborant *Sussie Jensen*, København.

Forstander *Niels Bendix Knudsen*, Mørkøv.

Fru *Erna Læssøe Olsen*, Hørve.

Lærer *Anna Skriver*, Nykøbing Sj.

Fru *Nancy Sørensen*, København.

Vallekilde-kredsene

Vestjyllandskredsen

Formand: Fhv. gårdejer *Arne Rode*, Egevej 6, 6933 Kibæk.

Møde i september 1987.

Nordjyllandskredsen

Formand: Fhv. gårdejer *Mads Nielsen*, Vestergade 38, 9760

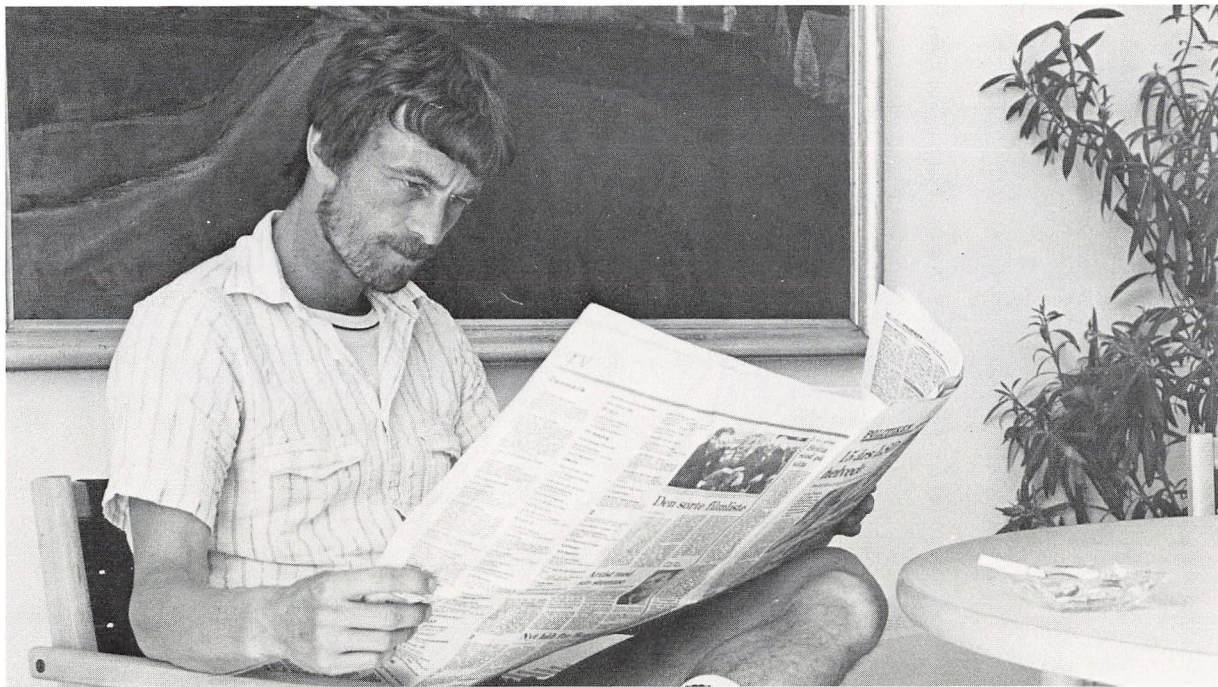
Vrå.

Møde lørdag den 27. september 1986 kl. 13.30 på Højskolehjemmet i Hjørring.

Fynskredsen

Formand: *Karl Rasmussen*, Enghaven 14, Jullerup, 5472 Særslev J.

Møde i september 1987.

Vinterskolen 1975/76

Kirsten Klæstrup Andersen, Fasanhaven 41, st.tv. , 4220 Korsør, tlf. 03 - 57 07 58.

Peter Braae Andersen, Kirketorvet 2, 4640 Fakse.

Ivan Lassen Andersen, Sydmarken 10, Venslev, 4050 Skibby, tlf. 03 - 32 91 37.

Villy Damsbo-Andersen, Holmegård, 4793 Bogø By. - Ja, hvad er der egentlig sket de sidste 10 år. Ikke så lidt skulle jeg mene, men hvordan få det på papiret. I efteråret 76 flyttede jeg til Århus mere eller mindre for at starte tilværelsen på en frisk, og her har jeg boet siden. Jeg har læst geografi ved universitet et par år, har haft en del ufaglært arbejder, herunder 4 sæsoner i Tivoli Friheden, har været pædagogisk medhjælper i 4 år, og nu går jeg på tredje år på Århus Socialpædagogiske Seminarium. Herregud, det var såmænd, hvad jeg kunne finde på: At blive pædagog. Dertil skal dog siges, at 3 af årene som medhjælper tilbragte jeg i jordens bedste børnehaven, og der unger var absolut blandt de mest fascinerende mennesker, jeg endnu har mødt. Jeg har de sidste ti år overlevet 4 bofællesskaber og bor nu alene i en lækker centralt beliggende lejlighed. Med hensyn til kærlighedslivet har jeg de sidste 5 - 10 år været temmeligt meget free lance, men har nu tilsyneladende mødt min skæbne, som bor i et fællesskab nede om hjørnet. Det har været den store kærlighed længe. Jeg har haft snuden i en del græsrodsarbejde, rejst noget, læst, lyttet og hvad man sådan ellers går og laver i en storby. Jeg spiller en del turneringsskak stadig væk, går og gumler med lidt oliemaleri, hygger mig med kæresten, og så er jeg for øvrigt blevet meget interesseret i dybdepsykologi, gestaltpsykologi og alt muligt spændende i den retning. I øjeblikket er jeg i praktik i en vuggestue, det nyder jeg. Knap så meget nyder jeg, at jeg på torsdag bliver 30. Vi ses om et års tid. - Nuværende adresse: Langenæs Allé 13, 1.th. , 8000 Århus C.

Susanne Birch, Hersegade 32, 4000 Roskilde.

Ole Bloch, Skovvej 6, 2950 Vedbæk, tlf. 02 - 89 01 13.

Bo Bube, Løvholmen 7, 2720 Vanløse, tlf. 01 - 71 08 93.

Jeffrey Burhans, I 1652 SE 49 st. Bellevue Washington 98006, USA, indtil 31/5 c/o Arne Jensen, Damsgårdsvej 7, »Egelund«, Outrup, 7900 Nykøbing M.

Niels-Ole Christensen, H. C. Andersensvej 10, 9760 Vrå.

Maj-Britt Stuhr Christensen, Jellerødhave 75, 2980 Kokkedal.

- Jens Skjerk Christensen, Bjørneklovej 9, 4000 Roskilde.
 Jens Christiansen, Vestergårdsvej 91, 2600 Glostrup.
 Bo Frank, Kystvejen 21, 3050 Humlebæk.
 Irene Fristrup, Hobrovej 66, Vokslev, 9240 Nibe. Nuværende adresse: Jens Munksvej 3, 1. , 3200 Århus N.
 Jens Grindsted, Gyvelvej 7, 2942 Skodsborg.
 Jesper Gross, Brostykkevej 67 A, 2650 Hvidovre.
 Janne Gundelach (Ryttergårdsvej 20, lejl. 14, 3520 Farum), eller Paltholmterrasserne 80 B, Farum Midtpunkt, 3520 Farum.
 Jan Gundersen, Tøkkekøbevej 56, 3450 Allerød, eller c/o hudav, 9012 Regionssykehuset i Tromsø, Norge.
 Kirsten Grumstrup, Gilbrovej 14, st.th. , 2635 Ishøj.
 Judy Hansen, Sdr. Åtoften 2, 2680 Solrød Strand.
 Annemette Hagel, Sofievej 25, 2900 Hellerup, tlf. 01 - HE 74 85.
 John Hansen, Østergade 19 I, 4930 Maribo.
 Jette Susanne Hansen, Stationsvej 41, 4684 Holme-Olstrup, tlf. 03 - 76 25 80.
 Tove Baggegård Hansen, Tirslundevej 1, 1681 Holsted St. - Efteråret 76 startede jeg på endnu et højskoleophold. Det blev til 2 x 8 måneder på Engelsholm højskole, hvor jeg især lærte meget om håndarbejde og keramik. Derefter fik jeg i 78 arbejde som lærer på Humble efterskole på Langeland, hvor jeg arbejdede i 2 år. Fra 80 til 84 tog jeg en læreruddannelse på Skårup Seminarium. Sidan da har jeg været tilkaldevikar i Svendborg, hvor jeg nu er flyttet i lejlighed, efter at have boet i kollektiv i flere år. - Nuværende adresse: Egensevej 35, 5700 Svendborg.
 Anette Bering Hansen, Kæretmagerporten 101, 1.th. , Avedøre Stationsby, 2650 Hvidovre.
 Lone Høimark, Ørnekulvej 8, 2920 Charlottenlund, tlf. 01 - OR 98 06.
 Vibeke Hestbech, Rugkobbøl 22, 6200 Åbenrå.
 Bente Wellejus Ibsen, Landfogedvej 6, 4.th. , 2400 København NV.
 Ole Dan Jensen, Ved Sønderport 19, 4.tv. , 2300 København S.
 Kurt Faber Jensen, Kannikeengen 9, 3720 Åkirkeby. - Efter juni 76 - hvor »mit« højskoleophold deltog i en studiekreds i Vridsløse statsfængsel - sagde jeg til mig selv: »Hvorfor ikke prøve at søge ind i dette system - med ret til egne nøgler!«. Som sagt, så gjort. Der var ansættelsesstop! Jeg krydsede nogle måneder, og fik arbejde i en trælastvirksomhed som lagerekspedient. Der var jeg så i knap 1 år, så blev jeg forvalter samme sted. Januar 79 forsøgte jeg atter at komme ind i kriminalforsorgen (fængselsvæsenet), blev indkaldt til prøve - bestod - og blev ansat ved Rønne arresthus pr. 1. marts 79 som fængselsbetjent på prøve. Efter diverse kursusophold i vor skoles regie og diverse udstationeringer til større anstalter (herunder 1 måned i Ringe), blev jeg overbetjent 1. maj 84 og befinder mig fremdeles og særdeles godt i Rønne arrest. Jeg er stadig udgift og har på tiden ingen planer om det modsatte - meeen - man ved jo aldrig! Har i øvrigt hund og sommerhus. - Samme adresse.
 Peter Jeppesen, Nørregade 22, 9000 Aalborg, tlf. 08 - 16 12 38.

Søren Jørgensen, Asminderupvej 19, 4400 Kalundborg, tlf. 03 - 50 02 93.

Jan Kallenbach, Vænget 3, 4450 Jyderup, tlf. 03 - 47 61 50.

Jan Kylbo, Blykobbevej 23, st.tv. , 2770 Kastrup.

Marianne Kristensen, Skovlunde Byvej 53, 2740 Skovlunde.

Eddie Reno Larsen, Hjortøgade 1, 1.tv. , 2100 København Ø, tlf. 01 - 18 12 20.

Berit Larsen, Vei 8011 nr. 28 3.etg. Oslo 9, Norge, eller Vestergårdsvej 91, 2600 Glostrup.

Yan Michel Marchau, Østervej 2, 4771 Kalvehave, tlf. 03 - 78 84 94.

Knud Madsen, Dragsmøllevej 26, 4534 Hørve, tlf. 03 - 45 61 93.

Dorte Madsen, Jernbanegade 8 A, 4800 Nykøbing F. , tlf. 03 - 85 06 84.

Inger Midtgård (forældre: »Rosenlund«, 7323 Give, tlf. 05 - 73 41 75).

Niels Erik Møller, Grusvejen 2, 3782 Klemensker, tlf. 03 - 96 65 29.

Peter Klint Nielsen, Stenstrupvej 50, 4573 Højby. - Efter højskoleopholdet 75/76 startede jeg op EFG - bygge og anlæg - på Holbæk tekniske Skole, og da jeg var færdig med basisåret valgte jeg elektrikeruddannelsen, og med lidt held fik jeg en praktikplads og blev udlært i august 80. Fra februar til november 81 har jeg aftjent min værnepligt på Antvorskov kaserne i Slagelse, og da det var overstået var det svært at få arbejde igen, så jeg gik ledig i ca. 2 år, indtil jeg fik jobtilbud på Odsherredsskolen, hvor jeg var i 8 måneder, herefter var jeg så heldig at få arbejde hos installatør Eiland i Grevinge - og der er jeg nu. - Nuværende adresse: Bjarkesvej 6, 4500 Nykøbing S.

Jørgen Sandager Nielsen, Skævevej 115, 9351 Flauenskjold, tlf. 08 - 86 91 53.

Michael Nielsen, Olaf Rudes Vej 42, 8270 Højbjerg, tlf. 06 - 27 13 82.

Leon Bergstein Nielsen, Løvegade 26, ov.g. , 4200 Slagelse.

Niels Jacob Hogrebe-Nielsen, Himmerlandsgade 94, 9600 Års. - Efter højskolen var jeg militærnægter i Århus i 12 måneder. Jeg arbejdede på en varmistue for alkoholikere og narkomaner, hvor mange herlige mennesker hver dag havde sin gang. Blandt andet kom gøglere som Carl Åge og Bent Perletand her jævnligt. De fik mig til at spille harmonika, som jeg har haft stor glæde og fordel af siden. - Nå, men der var også megen elendighed, så jeg fik lyst til at lave samfundet om og tog på »Den rejvende Højskole« på Tvind. En højskole der jo er meget anderledes end Vallekilde. Men jeg oplevede ikke kun dårlige ting der. Den måde vi rejste på, hvor vi boede sammen med folk og deltog i deres dagligdag i u-landene, har jeg senere kunnet bruge. Ligeledes lærte jeg en del om praktisk arbejde, som jeg altid har næret stor frygt for. Nå, men vi sejlede på Middelhavet og besøgte Nordafrika og Mellemøsten og prøvede senere hen at lave revolution i Randers. Det blev blandt andet til en børneklub for forsømte børn. Efter 17 måneder på Tvind var vi 9 som flyttede til Christianshaven for at lave beboerarbejde. Vort vigtigste resultat var en folkemusikgruppe, som nogle af os lavede sammen med folkene på Christianshavn. Vi havde til huse i beboerhuset og forsynede kvarterets værtshuse, gårde og støttefester med musik. Der var mange ældre med, og vi havde det sjovt sammen. Mange er endnu mine venner, og vi mødes endnu, selv om jeg efter 2 år på »havnen«

flyttede til Århus, for at starte en uddannelse på Socialpædagogisk Seminarium. Før den tid havde jeg haft arbejde på Nilfisk støvsugerfabrik og i en børnehave. Efter min uddannelse i Århus var jeg arbejdsløs og spillede musik med gamle gårdsangere og unge punkere. Jeg rejste også til Tyrkiet, hvor jeg kom i fængsel, fordi jeg optog et bånd med gamle kvinder, der synger kurdiske sange. Det må man ikke i Tyrkiet. Jeg sad 38 dage i isolationsfængsel hvor jeg kun var sammen med kurdere og tyrkere. Jeg vil gerne komme og fortælle om det på skolen engang. Jeg kan også tage nogle kurdiske flygtninge med, som jeg spiller sammen med. Nå, efter fængslet kom jeg til at arbejde med tyrkiske børn og familier i Århus. Det var et hårdt, men interessant arbejde. Desværre var det kun et barselsvikariat. Efter dette tog jeg på min tredje højskole. Den nystartede højskole for musik og teater i Toftlund. Vi havde mange gode oplevelser sammen, selv om jeg var en del ældre end de andre. Det bedste var en turné med »Kviks gøglertrio« i danske fængsler, sidsygehospitaler og forsamlingshuse. Det var et vinterkursus, og da det sluttede flyttede jeg igen tilbage til mit kollektiv i Århus, hvor jeg har boet i over 4 år. Nu spiller jeg forskellige folkemusik fra forskellige lande med forskellige mennesker og tjener lidt penge ved det. Desuden er jeg aktiv i »dansk kurdisk solidaritetsforening« og er vikar i indvandrerbørnehave. - Kærlig hilsen: Niels Jacob. Nuværende adresse: Vestergade 6 B, 4. , 8000 Århus C.

Jytte Annie Nielsen, Enghavevej 8, 4560 Vig.

Lise Guldberg Nielsen, Østerled 23, 4300 Holbæk. - Straks efter hjemkomsten fra højskolen tog jeg til Sverige og rejste der et par måneder med Tivoli. Senere på året flyttede jeg til Slagelse og tog der en uddannelse til omsorgsassistent/socialpædagog. I 79 flyttede jeg så til København og har indtil 84 arbejdet med psykisk udviklingshæmmede, dog afbrudt i 82 af en rejse rundt i Asien. Nu er jeg arbejdsløs og har aldrig haft det bedre. Er påbegyndte så småt med enkeltfag på HF og finder det inspirerende at »sidde« på skolebænken igen, plus at jeg dyrker tværfløjtespil. Ellers har jeg det godt. Familiemæssigt bor jeg sammen med en pige. - Hilsen Lise. Nuværende adresse: Estervej 20 A, st.th. , 2900 Hellerup.

Claus Olsen, Nansensgade 77, kld. V. , 1366 København K.

Lise Olesen, 354 Cummer Ave, Glenellyn, Illinois 60137, USA.

Jørgen Petersen, Parkvej 34, 2.th. , 4600 Køge, tlf. 03 - 65 26 14.

Bjarne Korsgård Pedersen, Løvtoften 41, 2630 Tåstrup, tlf. 02 - 99 20 12.

Iris Pedersen, Paltholmsterrasserne 54 D, 3520 Farum.

Susanne Petersen, Egevangen 32, 2700 Brønshøj, tlf. 02 - 28 65 09.

Lonnie Dahl Pedersen, Faurbo, Holmstrup, 4500 Nykøbing S. , tlf. 03 - 42 10 99.

Bente Pedersen. Christoffers Allé 101, 2800 Lyngby, tlf. 02 - 98 24 52.

Klaus Rasmussen, Rentemestervej 7, 3400 Hillerød.

Carit Rasmussen, Roskildevej 197, 2620 Albertslund, tlf. 02 - 64 92 88.

Jan Brøgger Rasmussen, Flakholmen 5, 3. , 2720 Vanløse, tlf. 01 - 74 31 77.

Dorte Schleimann, Lyngbygårdsvej 121, 2. , 2800 Lyngby, tlf. 02 - 87 39 94.

Peter Smed, Rødtjørnevej 9, 2720 Vanløse.

Helle Starcke, Hybenvej 77, 2830 Virum, tlf. 02 - 85 70 74.

Andreas Varming, c/o Warming, Røngårds Allé 16, 2700 Valby, tlf. 02 - 94 85 24.

Flemming Westh, Hedebygade 64, V, vær. 11, 1754 København V, tlf. 01 - 31 59 17.

Søren Wiel, Åvej 2, Løv, 4700 Næstved.

Hanne Biil, Tornerosevej 49, 1.th. , 2730 Herlev.

Finn Hjorth, Nordlandsgade 9 A, 4. , 2300 København S.

Dorte Rytter Nielsen, Jyllandsgade 120, 6700 Esbjerg.

Elisabeth Friis Sørensen, Baldursgade 7, Esbjerg. - Efter i foråret 76 at have arbejde på hotel i Norge, været arbejdsløs, arbejdet på isfabrik osv. , startede jeg i efteråret 76 på biologistudiet ved Københavns Universitet. I foråret 79 var jeg studerende på »Fiskerifag« på universitetet i Tromsø, Norge. Derefter tilbragte jeg endnu et år med at læse biologi i København, men vendte tilbage til Tromsø for at læse fiskeribiologi. I marts 83 blev jeg færdig med uddannelsen der, og fik ansættelse 1. maj 83 på det nystartede Nordsøcenter i Hirtshals, først på Nordsømuseet, så fra 1. august på Nordsøhøjskolen. For øvrigt var det Ellen, som dengang hun var lærer på Vallekilde højskole, læste teologi, der fik mig til at tænke på at en universitetsuddannelse også kunne bruges som lærer på højskole, og hendes mand/kæreste Thomas Kjørboe, der fik mig sparket til, at det skulle være biologi. På Nordsøhøjskolen var jeg lærer i knap 2 år - og var glad for det, men trængte til at lære mere indenfor mit fag. Så jeg sagde »ja - tak« til en stilling som biolog på Grønland (fiskeriundersøgelser). Der er jeg nu, og er også godt tilfreds med det. Selv om jeg kun har været ansat der kort tid, har jeg allerede set en del af det smukke land: Grønland - og håber på at komme til at se endnu mere. - Nuværende adresse: Nejestbrinken 73, 9850 Hirtshals.

Jytte Eichel, Bækvej, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

Inge-Mary Rasmussen, Boholtevej 30, 2.tv. , 4600 Køge.

Lise Blaabjerg, Skovgårdsvej 9, 5492 Vissenbjerg.

Sommerskolen 1976

- John Andersen, c/o V. Andersen, Gødstrup, 4684 Holme-Olstrup.
Leo Andersen, Strandvejen 16, st. , 8000 Århus C.
Lisbeth Bünemann, Oddervej 97, 8270 Højbjerg.
Søren Christianson, Industrivej 11, 3200 Helsingø, tlf. 03 - 29 60 01.
Rolf Bjørklund, Box 90, 3800 Torshavn, Færøerne.
Per Kjerulds Christensen, Skovengen 256, 2980 Kokkedal, tlf. 03 - 24 49 10.
Jan Christensen, Tulipanvej 7, 2720 Vanløse, tlf. 01 - GO 72 48.
Marita Christopherson, Viborggade 13, 2.th. , 2100 København Ø.
Peter Michael Døør, Sandhusvej 21, 1.tv. , 2500 København Valby, tlf. 01 - 46 10 24.
Heidi Foght, Nørrekær 267, tv. , 2610 Rødovre.
Ea Lind Forsmarken, Søndermarken 40, 3060 Espergærde.
Jørn Hagemann, Horserødvej 18, 2100 København Ø, tlf. 01 - 20 79 00.
Mette Hald, Lodsstræde 2, 2729 Dragør, tlf. 01 - 53 53 96 eller 01 - 53 15 13.
Arne Vangsgård Hansen, Ranghildsgade 98, 1.th. , 2100 København Ø.
Ulla Milling Hansen, Køgevej 91, 4100 Ringsted.
Claus Hansen, Sct. Jørgens Park 16 B, 1.mf. , 4700 Næstved, tlf. 03 - 73 25 17.
Randi Bolvig Hansen, Guldborgvej 26, 4990 Sakskøbing.
Birgitte Haagenen, Skovhusevej 15, 4773 Stensved.
Birgitte Husted. »Kathullet«, Søvind, 8700 Horsens, tlf. 05 - 65 91 59.
Kurt Faber Jensen, Kannikeengen 9, 3720 Åkirkeby, tlf. 03 - 97 42 16.
Inge Lise Jensen, Hovvejen 101, 4400 Kalundborg.
Jette Amdy Jensen, Tirsbækvej 15, Assendrup, 8721 Daugård.
Kåre Johannessen, Værebrovej 6-1-2, 2880 Bagsværd.
Egon Gad Johansen, Høje Gladsaxe 27, 8.mf. , 2860 Søborg.
Simon Jurss, Køgevej 101, vær. 7, 4000 Roskilde.
Helle Jørgensen, Carl Blochsvej 115, 5000 Odense, tlf. 09 - 12 37 02.
Steen Jes Jurgensen, Sjælsmark Kaserne, 2970 Hørsholm.
Niels Ole Kehlot, Spurvegården 15, st. , 2650 Hvidovre, tlf. 01 - 75 31 47.
Jørgen Knipschild, Søllerødgade 55, 4. , 2000 København N.
Henrik Larsen, Sjællandsgade 2 A, 2200 København N, tlf. 01 - 96 54 99.
Ulla Carlslund Larsen, Larsensvej 6, 3230 Græsted. - Efter højskoleopholdet tog jeg HF eksamen på Frederiksborg Statsskole i Hillerød. Derpå kom jeg på Hillerød Børnehaveseminarium, hvor jeg blev pædagog i 81. Efteråret 81 flyttede jeg til Oehlenslægergader i

København sammen med min ven, og fik januar 82 arbejde i en børnehave i Valby, hvor jeg har været siden. I 84 flyttede vi til Frederiksberg, og nu venter vi vores første barn i begyndelsen af oktober. Kærlig hilsen Ulla. - Nuværende adresse: Vesterbrogade 206, 4.th. , 1800 Frederiksberg C.

Annie Madsen, Østergade 8, 4230 Skælskør.

Elmer Mikkelsen, Søborg Torv 1, 4. , 2860 Søborg.

Mimi Nielsen, Sønderstrandsvej 68, Melby, 4400 Kalundborg.

Marianne Rytter Nielsen, Sortedamsdoseringen 95 A, st. , 2100 København Ø, tlf. 01 - 26 03 93.

Marianne Kruger Nielsen, Nørre Allé 36, 4400 Kalundborg, tlf. 03 - 51 10 01, lokal 36.

Ulla Nielsen, Baltorpevej 120, 3. , 2750 Ballerup.

Stig Malte Nielsen, c/o Ingelise Allerslev, Brændgårdsvej 75, 3.tv. , 7400 Herning, tlf. 07 - 12 86 91.

Susanne Olssen, Solbakkevej 5, Dalby, 3630 Jægerspris, tlf. 03 - 32 12 57.

Inge Marianne Pedersen, Kroagervej 2, 4180 Sorø.

Tom Frank Petersen, Saxovej 140, 5000 Odense, tlf. 09 - 16 02 23.

Ole Østergård Philipsen, Bagsværdvej 39, 2800 Lyngby.

Bjarne Rasmussen, Pilegårdsvej 18, 1.tv. , 2730 Herlev.

Johannes Ravnfjall, 3812 Middvåg, Fæørøerne, eller c/o Norsk Blindeforbundet, Berkliensgate 13, Oslo 3, Norge.

Arne Schacht, Aggersvold, 4450 Jyderup.

Peter Sannemann, Vestergade 62, 9681 Ranum, tlf. 08 - 67 63 00.

Isabella Steffensen, »Jørgenssæde«, Abbetved, 4060 Kr. Såby, tlf. 03 - 40 25 64.

Inge Lise Sørensen, Hyllestedvej 9, 4261 Dalmose.

Carsten Svendsen, Sct. Knudsgade 13, 1.tv. , 4100 Ringsted.

Kirsten Skjoldager, Teknisk Kollegie, Kollegievej, 9000 Aalborg, tlf. 08 - 92 51 26.

Niels E. K. Sørensen, Kronen 14 A, 2620 Albertslund.

Helle Zebitz Velgaard, c/o Birthe Velgaard, Svend Trøstvej 6, 1912 København V, eller i Vesttysklan (c/o Schindler, 8701 Reichenberg, Kirchkasse 3, BRD).

Kit Vadmand, Stenrosevej 20, 2300 København S, tlf. 01 - 51 13 08.

Andreas Varming, c/o A. Varming, Røngårds Allé 16, 2700 Valby, tlf. 02 - 94 85 24.

Jane Vinding, Grønjordsskollegiet 3412, 2300 København S.

Flemming Westh, Hedebygade 6, V vær. 11, 1754 København V, tlf. 01 - 31 59 17.

Chang Hsien-Yi, Det internationale Kontor, Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K.

Chang Li-Jung, Det internationale Kontor, Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 26, 1220 København K.

Hector Caro, Fosgården 3, 3.tv. , 2620 Albertslund.

Francisco Carreno, Brydes Allé 23, vær. 225, 2300 København S.

Jan Horsner, Mariendalsvej 31, st. , 2000 København F. , tlf. 01 - 10 70 47.

Soffiea Kristjansdottri Laufskøger 41, Hveragerdi, Island.

Laila Jespersen, Herlevgårdsvej 15 A, 1.tv. , 2730 Herlev.

Palle Krath, Kasernevej 33, 1. , 4300 Holbæk.

Preben Levinsehn, Kagså Kollegiet 113, 2730 Herlev.

Finn Mogensen, c/o G. Mogensen, Tranegårdsvej 50, 2900 Hellerup.

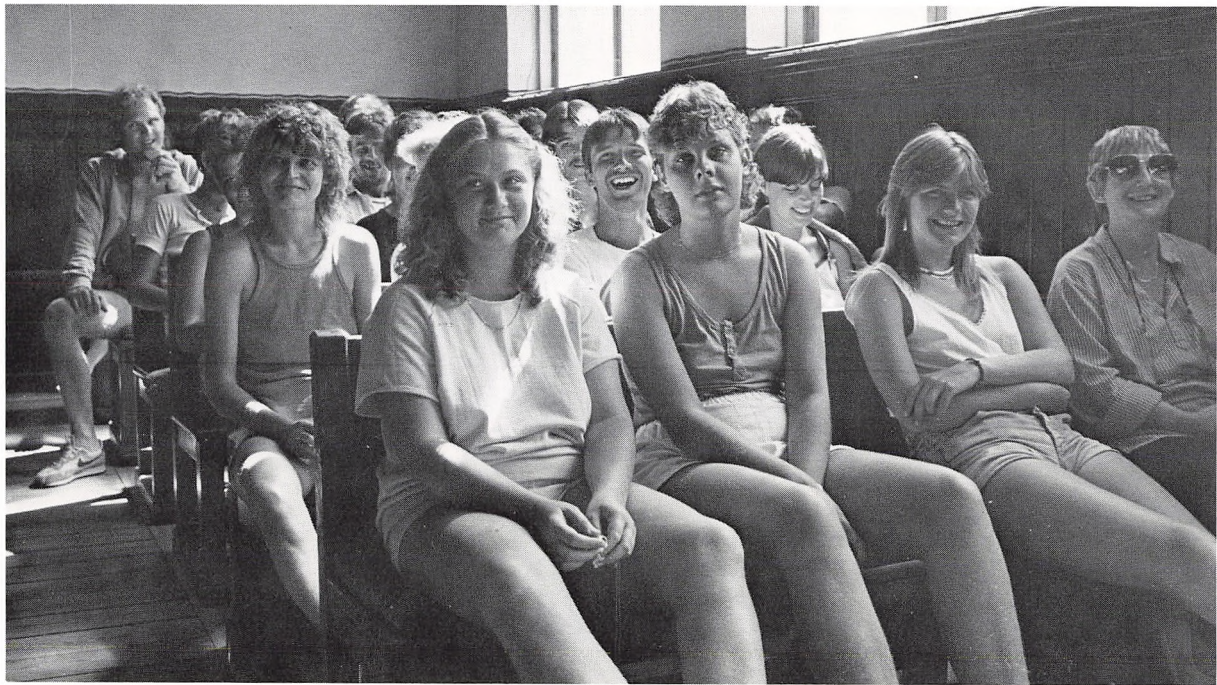
Brian Simmelsgård, Torpedammen 4, 2650 Hvidovre, tlf. 01 - 75 84 77.

Anne Mone Sørensen, Åboulevarden 23, 3.tv. , 1960 København V, tlf. 01 -
39 26 76.

Tesfaye Zerfu, c/o Schimdt, Svanereden 4, 5270 Næsby.

Michael Schouw, Stolpehøj 39, 2820 Gentofte.

Vinterskolen 1984/85

November 1984

- Belinda Lykke Andersen, Slippen 2, 3700 Rønne. (03) 95 11 18.
Finn Andersen, Edv. Serensonsgade 6/24, 8200 Århus N.
Karen Iburg Andersen, Dalsvinget 171, 8600 Silkeborg.
Jamilla Al, Saltøvej 8, Vallensbæk, 2660 Brøndby Strand. (02) 54 21 55.
Helle Bergen, Bymuren 31, 4.tv. , 2650 Hvidovre. (01) 49 67 96.
Jams Hungerford Bresson, Scandinavian Seminar, Båstrupvej 108, 3480
Fredensborg.
Peter Buch, Vesterbrogade 127 E, 1.tv. , 1620 København V. (01) 22 41 68.
Bjarne H. H. Christoffersen, Morbærhaven 2-84, 2620 Albertslund.
(02) 45 32 19.
Merete Elhauge-Clausen, Hillestedvej 1, 4970 Rødby. (03) 90 80 60.
Lasse Damgård, Kirkegårdsvej 47, 2.th. (01) 98 00 58.
Anne Elisabeth Dithmer, c/o Holm, Lyngby Hovedgade 104 B, 2800
Lyngby. (02) 93 06 32.
Eva Susanne Fraenkel, Rebæk Søpark 5, vær. 247, Kollegium, 2650
Hvidovre. (01) 75 85 51.
Nia Marry Hansen, Lammets Kvarter 25, Lundegården, 2750 Ballerup.
(02) 65 03 45.
Lars Hammer, Abselonsgade 36 D, 1.th. , 1658 København V.
(01) 95 34 12.
Stefan Torbjørn Lamhauge Hansen, Bukkerupvej 23, Soderup, 3440
Tølløse. (03) 48 56 67.
Kirsten Hasman, Købmagergade 28, 3. , 1150 København K. (01) 15 13 54.
Charlotte Heimer, Tåsingevej 11, 4600 Køge. (03) 65 03 36.
Karsten E. Jensen, Hammersvej 6, 4180 Sorø. (03) 63 47 32.
Jackob Østlund Jackobsen, Langhusvej 28, st.tv. , 1700 Brønshøj.
Birgitte Jensen, Ladegårdsparken 147, st.th. , 4300 Holbæk. (03) 44 19 37.
Gert Jensen, Dadestien 17, 4171 Glumsø. (03) 64 38 26.
Karen-Marie Jensen, Måløv Hovedgade 109 A, 2760 Måløv. (02) 97 56 69.
Søren Rågård Jensen, c/o Birgitte Vogelsang, Laugårds Allé 65, 2860
Søborg. (01) 69 64 47.
Per Johansen, Store Glasvej 41, 1.th. , 5000 Odense C.
Dorrit Kokholm, Willemosegade 34, 4.tv. , 2100 København Ø.
(01) 38 85 86.
Nils Kolby, Marie Gubbes Allé 60, 2800 Lyngby. (02) 98 70 51.
Anna Marie Kjær, Silkeborgvej 335, 2. , 8230 Åbyhøj, Århus.

- William Jørgen Krogh, Drøvten 6-4, 9310 Vodskov, Aalborg. (08) 29 36 54.
 Rita Lassen, Lille Colbjørnsensgade 2, 1.th. , 1703 København V.
 (01) 22 24 53.
- Carsten Leisted, Boserupvej 40, 3050 Humlebæk. (02) 19 28 19.
 Jørgen Fynbo Lihn, Højeloftvænge 146, 3500 Værløse. (02) 48 44 41.
 Erik Ludvigsen, Kastanievej 2, 3550 Slangerup. (02) 33 32 50.
 Jorunn Sofie Lullav, Sverdrupsgate 11, 0559 Oslo 5. (009 47) (02) 38 44 96.
 Henrik Lund, Lundtoftegade 8, 4.tv. , 2200 København N. (01) 19 58 36.
 Lone Lundt, Slippen 2, c/o Helga Andersen, 3700 Rønne. (03) 95 11 18.
 Pia Mortensen, Peter Bangsvej 49, IV th. , 2200 København F.
 (01) 86 37 43.
- Inger Skov Maegaard, Sosevejen 23, 3720 Åkirkeby. (03) 97 20 07.
 Ole Malmstrøm, Snebærvej 1, 4540 Fårevejle. (03) 45 50 17.
 Pernille Sachmann Møller, Klostergade 33, 5600 Fåborg. (09) 61 30 56.
 Helene (Mulle) Mødekjær, Bagsværdvej 223, 2880 Bagsværd.
 Jesper Møller, Norgesgade 31, 3.th. , 2300 København S. (01) 57 87 21.
 Ebbe Nygård Brix Nielsen, Valmuevej 1, 7700 Thisted. (07) 98 18 88.
 Susanne Olsen, Højetøpholm 12, st.tv. , 3390 Hundested.
 René Julius Tolboe Pedersen, Vejlebrovej 92, 3.mf. , 2635 Ishøj.
 Jane Petersen, Bargumsvej 24, 6270 Tønder. (04) 72 47 65.
 Benny Rasmussen, Oluf Bagersgade 24, st. , 5000 Odense C.
 Niels Flink Rasmussen, Moseskrænten 11, 2860 Søborg. (01) 56 16 50.
 Susanne Schött, Egvej 18, 3400 Hillerød. (02) 26 39 36.
 René Joseph Skrzyner, Store Kongensgade 116, 1.tv. , 1265 København K.
 (01) 13 35 77.
- Birgitte (Gøje) Thelander, Albjergparken 35, 2660 Brøndby Strand.
 Lone Jette Voetmand, Enghavevej 38, 7430 Ikast. (07) 15 10 16.
 Jannie Ørum, Roselillevej 86, 2300 København S. (01) 55 29 14.
 Mette Marie Flohr Sørensen, Brejninggårdsvej, 6971 Spjald. (07) 38 17 25.

Januar 1985

- Helle Kruse Andersen, Vejlegade 8, 3.tv. , 8000 Århus C. (01) 19 82 17.
 Marianne Bedsted Andersen, Traneholmen 37, 3460 Birkerød.
 (02) 81 53 65.
- Eva (Krumme) Bech, Absalonsgade 36 D, 1.th. , 1658 København V.
 Connie Dalsgaard, c/o Dalsgaard Kingos Allé 9, 8723 Løsing.
 (05) 65 13 52.
- Peter Clausen, Hamlersgade 4-3, 176, 2200 København N. (01) 83 54 37.
 Inge Marie Dauerkosen, Solbakken 13, 3520 Farum. (02) 95 32 36.
 Max Hansen, Amsterdamvej 5, 2300 København S.
 Edith (Ditter) Jensen, Ringskrivervang 11, 1. , 2400 København NV.
 (01) 10 72 45.
- Jens Jacob Jensen, Kalkærparken 103, 8270 Højbjerg. (06) 27 53 74.
 Niels Vinther-Larsen, Bagsværdvej 223, 2.tv. , 2880 Bagsværd.
 (02) 44 21 98.
- Süzette Lorentzen, Vestskrænten 1, Tulstrup, 3400 Hillerød. (02) 28 70 32.
 Lene Rodilph Lund, Vordingborggade 4 B, 1.tv. , 2100 København Ø.
 (01) 42 17 39.

- Birgitte Marcussen, Sankt Jørgensvej 51, 5700 Svendborg. (09) 21 22 69.
 Anneke Bram Madsen, Randersgade 51, 5.tv. , 2100 København Ø.
 (01) 38 07 03.
- Lise Maach, c/o K. Andersen, Guldbergsgade 7 A, 3.th. , 2200 København N. (01) 95 00 43.
- Henriette Moldt, Humlebækgade 21, 1.th. , 2200 København N.
 (01) 10 59 58.
- Jan Nielsen, Ågården 32, 3.mf. , 2635 Ishøj. (02) 97 84 21.
- Michael Nielsen, Beringsgade 6, 3. , 8700 Horsens. (05) 61 48 51.
- Anne Elise Nordendal, Vestervejen 33, 6720 Fanø.
- Agnes Nytoft, Turesensgade 11, 4.tv. , 1368 København K. (01) 32 42 38.
- Hanne Olsen, Ved Kløvermarken 5, 1.th. , 2300 København S.
 (01) 57 30 37.
- Martin Pedersen, Tornved Byvej 13, 4450 Jyderup. (03) 47 69 89.
- Ane Ring, Tæbyvej 12, 2610 Rødovre. (01) 10 09 65.
- Jette Sonne Schou, Georgsgade 67 B, 5000 Odense C. (09) 13 36 78.
- Gitte Skovsted, Baldersgade 20, 3.th. , 2200 København N. (01) 13 02 86.
- Jens Chr. Sommer, Skolegade 8, 8740 Brædstrup. (05) 75 15 59.
- Gitte Tolkehøj, Bistrupvej 1, 3460 Birkerød. (02) 81 24 77.
- Jens Willer, Lindegårdsvej 6, 3520 Farum. (02) 95 46 44.

Sommerskolen 1985

Maj

Poul-Ejner Slot Andersen, Falstergade 52, 2.tv. , 8000 Århus C.
(06) 19 66 81.

Jørgen Vestergård Andersen, Fåborggade 3, 4.th. , 8000 Århus C.
(06) 13 69 25.

Maria Yngvar Andersen, Langelinie 6, 6000 Kolding. (05) 50 12 07.

Rikke Arnfred, Vestergade 48 C, 8000 Århus C. (06) 13 84 20.

Liselotte Bjørn, Kjerstrupvej 64, st.tv. , 2500 Valby. (01) 71 92 52.

Uffe Breinholt, Egevej 6, 6840 Oksbøl. (05) 27 11 08.

Sussie Boel, Tyrolsgade 8, 4.tv. , 2300 København K. (01) 59 11 67.

Lene Borglum, Turesensgade 29 B, 2.th. , 1368 København K.
(01) 14 09 92.

Thomas Tuborg Carlsen, W. M. Andersensvej 5, 7120 Vejle Ø.
(05) 81 61 34.

Mogens Otto Christensen, Mads Jensensvej 3, 4760 Vordingborg.

Larin La Cour, Nørled 33, 4300 Holbæk. (03) 43 86 58.

Jytte Cramer, Langgade 1, 7550 Sørvad. (07) 43 86 84.

Sven Kragelund Dohmann, Mølleløkken 28, 5500 Middelfart.
(09) 40 33 39.

René Michael Due, Gærdstien 11, Tune, 4000 Roskilde. (02) 13 60 34.

Lene Hansen, Hvidbjergvej 9, IV, 2720 Vanløse.

Claus Agø Hansen, Rebæk Søpark 5, vær. 106, 2650 Hvidovre.

Per Arnt Hansen, Præstevangen 18, 4230 Skælskør.

Karna Toftbjerg Hansen, Løvevej 35, 8654 Bryrup. (05) 75 61 43.

Ann Lolita Hedegård, Byvasen 85 A, Thise, 9700 Brønderslev.
(08) 88 75 82.

Berit Hein, Aspevej 7, Østermarie, 3751 Allinge-Gudhjem. (03) 97 07 21.

Michael Søren Hoff, Forstanderboligen Blangstedgård, Blangstedgårdsvej
133, 5220 Odense SØ.

Vivi Hørdal, Vestergade 5, 2. , Særslev, 5471 Søndersø. (09) 84 14 83.

Jens Kr. Jeppesen, Egebjergvej 106, Grandhus, 4500 Nykøbing Sj.
(03) 41 14 14, lokal 367.

Bente Kollerup, Slagelsevej 48, 6000 Kolding. (05) 53 16 05.

Susanne Kristiansen, Skottegården 63, II. , 2770 Kastrup. (01) 51 67 02.

Peter Kjærsgaard Laursen, Kirkevej 6, 6780 Skærbæk.

Inge Louw, Hjulmagerstien 20, 2.th. , 2300 København S. (01) 97 29 89.

Eva Ludvigsen, Tåstrupgårdsvej 59, 2.mf. , 2630 Tåstrup. (02) 52 51 40.

- Alex Rånmov Madsen, Marienlystvej 38, 5000 Odense.
 Tina Charlotte Meinel, Hallingsgade 15, 2100 København Ø.
 Sten Modvig, Dortesvej 23, 2.th. , 8220 Brabrand. (06) 25 47 81.
 Carl Chr. Møller, Islandsgade 14, 2.th. , 9000 Aalborg.
 Helle Hviid-Nielsen, Ndr. Frihavnsgade 88, 1.th. , 2100 København Ø.
 (01) 42 59 58.
 Peter Kongsbak Nielsen, Byvej 2, Skaldendrup, 5800 Nyborg.
 (09) 36 16 73.
 Hanne Randi Nielsen, Søvang 15, 4600 Køge.
 Ulla Svarre Nielsen, Sjællandsgade 82 B, 1.tv. , 8000 Århus C.
 (06) 19 27 91.
 Brian René Schou Nielsen, Harens Kvarter 12, Ejby, 4623 Ll. Skensved.
 Torkild Nielsen, Grøn Jords Kollegiet, vær. 1409, Grøn Jordsvej, 2300
 København S.
 Flemming Pedersen, Gladsaxevej 4, 2860 Søborg. (02) 44 10 90.
 Helena Kerstein Pedersen, Hovedvejen 158, 4.sal, lejl. 26, 2600 Glostrup.
 (02) 63 02 61.
 Kirsten Ring Pedersen, Østerbæksvej 91, vær. 58, 5230 Odense M.
 (09) 17 89 59.
 Ole Wilhelm Petersen, Nyvej 10 I, 3230 Græsted. (02) 29 18 66.
 Ulla Nørregård Rasmussen, Lyngbyvej 341 B, 2820 Gentofte. (01) 65 37 73.
 Claus Richter, Sdr. Allé 29, 8000 Århus C. (06) 22 06 23.
 Arne Rene Rohde, Bakkegården 26, 1.th. , c/o Magna Robdrup, 4000
 Roskilde.
 Heidi Schested, Drewsensvej 12, 8600 Silkeborg. (06) 81 38 85.
 Jens Sørensen, Falstergade 25, st. , 8000 Århus C. (06) 18 37 84.
 Kent Schiermer, Spigerborgade 13, 6800 Varde.
 Nina Thompson, Roskildevej 30, 4200 Slagelse. (03) 52 04 21.
 Tove Tindall, Østerbanegade 47, IV. , 2100 København Ø. (01) 26 11 26.
 Michael Vestergaard, Kjærshovedgård, P.B. 29, 7430 Ikast. (07) 14 02 46.
 Henrik Bollerup, Oddervej 74, lejl. K, 8270 Højbjerg, Århus.
 (06) 29 13 82.
 Susanne Neumann, c/o Hanne Nielsen, Søvang 15, 4600 Køge.

Juni

- Birgit Christiansen, Solvej 12, st. , 6000 Kolding.
 Christian Dalkiær, Willemosegade 72, 1. , 2100 København Ø.
 Steffen Ferrung, Kærparken 9, 2800 Lyngby. (02) 87 87 52.
 Klavs Hansen, Brandholmsallé 1 B, 2.mf. , 2610 Rødovre.
 Per Holst Hansen, Perikumtoften 2-4, Nøddebohus, 3300 Hundested.
 (02) 32 38 09.
 Mette Højberg, Gyvelvej 19, 3.mf. , 4000 Roskilde. (02) 36 05 12.
 Thomas Jackøbsen, Hedeparken 7, 8B, 2750 Ballerup.
 Dina Jensen, Fortly 1 B, 2610 Rødovre. (01) 41 20 54.
 Käthe Jepsen, Skodborgvej 330, 2850 Nærum.
 Bodil Marie, Bøgstrupvej 12, Marie Magdalene, 8550 Ryomgård.
 (06) 39 42 71.

- Keld Molin Jørgensen, Gudrunsvvej 42, 4.th. , 8220 Brabrand.
(06) 25 02 85.
- Werner Krelsø, Blågårdsgade 25, 5.th. , 2200 København. (01) 39 57 49.
- Lissi Lykkehus, Bisseusgade 14 B. 2.tv. , 8000 Århus C.
- Lis Lunding, Stenhusvej 48, 4300 Holbæk. (03) 43 81 92.
- Klaus Mackeprang, Gl. Strandvej 31, 3050 Humlebæk.
- Vibeke Mikkelsen, Gullandsgade 31, 3.tv. , 2300 København S.
(01) 59 69 84.
- Luis Morales, Blegdamsvej 29 A, dør 811, 2100 København Ø.
- Hanne Nassri, Hegngården 5, 2670 Greve Strand. (02) 60 16 94.
- Lasse Nielsen, Solvej 12, st. , 6000 Kolding.
- Finn Nørkjær, Teglårdsvej 11, 8220 Højbjerg.
- Helle Pallesen, Under Elmene 4, 5.th. , 2300 København S. (01) 57 57 53.
- Charlotte Pedersen, Nørrevand 30, st.tv. , 3460 Birkerød. (02) 81 93 17.
- Oalle Person, Marievej 9, 1.tv. , 4200 Slagelse.
- Maziar Salamat, Banegårdspladsen 2, 6600 Vejen.
- Anne Mette Thomsen, Åstedvej 71, Kuong, 6800 Varde. (05) 25 40 60.
- Frank Therkildsen, Hedemarksvej 32, 3.th. , 2620 Albertslund.
(02) 64 55 45.
- Kent Vandall, Rossinisvej 10, 2.mf. , 2450 København SV. (02) 85 79 59.
- Annelise Vejlggaard, Højager 128, 2670 Greve Strand. (02) 90 27 84.
- Ester Henriksen, Stenbjergvej 12, 4573 Højby. (03) 42 54 59.
- Claus Gren Olesen, Skrønten 128, 6700 Esbjerg. (05) 12 04 03.

Juli

- Karen Bergenholt, Murskeen 412, st.tv. , 2630 Tåstrup. (02) 52 93 96.
- Lis Christensen, Kornvænget 86, st.th. , 2750 Ballerup.
- Jesper Eskelund, Ndr. Ringgade 98, 2.th. , 8200 Århus N. (06) 10 71 27.
- Niels-Jørgen Hansen, Kirkevej 51, 8370 Hadsten. (06) 98 07 75.
- Poul W. Hansen, Virumsgade 3 C, 2830 Lyngby. (02) 87 85 68.
- Tina Jensen, Gl. Sorøvej 43, 4400 Kalundborg. (03) 50 43 18.
- Steffen Jensen, Nagleparken 148, 2.tv. , 2750 Ballerup. (02) 66 01 29.
- Michael Lee, Merløsevej 37 B, 2.th. , 2700 Brønshøj.
- Lone Krag Nielsen, Slagelsevej 27, 2.mf. , 4700 Næstved. (03) 73 85 07.
- Mona Friis Nielsen, Gl. Færgevej 18, II. , 6700 Esbjerg. (05) 12 26 70.
- Hanne Højgaard Olesen, Buen 14, 2000 Frederiksberg. (01) 29 11 22.
- Ingrid Judith Toledano, 59 rue Bronzac 94.240 l'Hay les Roses, Frankrig.
- Sonja Vedelsø, Fragariavej 5, 2900 Hellerup. (02) 88 43 20.
- Karin Østergård, Wilkensvej 39, st.th. , 2000 København F. (01) 87 28 76.

Indholdsfortegnelse

Ingrid Fugl: Grete Killemoser	3
Georg Veit: Ved Grete Killemoses begravelse	5
Lene Gedde: Året rundt med »den varme bænk«	9
Poul Otto Gedde: Måske	13
Finn Slumstrup: Højskolens identitet	19
Jørn Fugl: Det er nødvendigt at leve	27
Annemette Lichtenberg: Fugle - fisk - og flæskesteg	31
Vibeke Slumstrup: Børn, kvinder og tyende i højskolen	35
Ingeborg Trier Christiansen: Jul og vinter på Vallekilde	37
Ingrid Fugl: Kvindekampsang fra 1890	45
Anna Hansen: Man har så tit os sagt	47
Kalender 1984 - 85	49
Fra elevforeningen	53
Vibeke og Finn Slumstrup: Nyt fra Vallekilde højskole	65
Praktiske meddelelser	77
Elevlister	81

REDAKTION:

Ingrid Fugl - Jørn Fugl - Finn Slumstrup - Holmer Trier

ILLUSTRATIONER:

Fotos af Svend Hansen. Billedet af Grete Killemoser taget af
Per Jensen og billedet af Møller af Søren Holmberg.

Grafik: Annemette Lichtenberg

TRYK:

Holbæk Amts Bogtrykkeri - 4300 Holbæk

